

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»

на тему: УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (НА
ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ВІННИЦЬКИЙ
ЗАВОД «БУДМАШ»)

08-43.БДР.001.00.100.ПЗ

Виконав: студент 4 курсу, групи МФК-166
Спеціальності 073 – «Менеджмент»
Бесса Діана Лурдес де Жесус

Керівник: д.е.н., професор каф. ФІМ
Джеджула В. В.

Рецензент: к.е.н., доцент каф. ЕПВМ
Нікіфорова Л. О.

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

спеціальність 073 – «Менеджмент»
освітня програма «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ФІМ
д.е.н., професор Зянько В.В.

« 10 » березня 2020 р.

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Бессі Діані Лурдес де Жесус

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи): Управління прибутковістю підприємства (на прикладі приватного акціонерного товариства «Вінницький завод «Будмаш»)

Керівник проекту (роботи) Джеджула В'ячеслав Васильович, д.е.н., професор,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ВНТУ від «06» березня 2020 року № 75.

2. Строк подання студентом проекту (роботи): 01.06.2020 р.

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Осипова Т. В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання. ХНЕУ. 2012. № 1. С. 82-84. Журавльова Т. О. Оцінка прибутковості вітчизняних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 9. С. 24–28. Мелень О. В., Холондач Ю. Ю. Актуальні питання прибутковості підприємства та шляхи її збільшення. Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. 2015. № 25 (1134). С. 123-126. Спіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. Економіка і суспільство. 2016. №3. С. 189-192. Гайбура Ю. А., Загнітко Л. А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 24(2). С. 99-104. Власенко Т. Ю., Стародубцева О. С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління. Молодий вчений. 2018. №12. С. 256-259. Олійник Т.В. Критерії та напрями

удосконалення процесу управління прибутковістю машинобудівних підприємств. Економіка: реалії часу. 2017. № 1 (29). С. 86-97. Тульчинська С. О., Ткаченко Т. П., Скоробогатий О. І. Основи управління прибутком підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 2, фінансова звітність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр., наведена в додатках

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): у першому розділі – дослідити сутність поняття прибутковість узагальнити методики аналізу стану управління прибутковістю підприємства; у другому розділі – проаналізувати види діяльності, фінансовий стан та стан управління прибутковістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр.;

у третьому розділі – навести пропозиції щодо покращення фінансового стану

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Таблиці: Систематизація існуючих підходів до визначення сутності прибутковості. Класифікація показників рентабельності. Абсолютні показники, які характеризують майновий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр. Показники ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019 рр. Фінансова стійкість ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019 рр. Показники ділової активності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019рр. Фінансові результати ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр. Показники прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр. Розрахунок показників для проведення факторного аналізу рентабельності власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». Представлення ПрАТ «Будмаш» як системи. Характеристика рекомендованих інтернет-стратегій для ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Рисунки: Класифікація факторів, що впливають на прибутковість. Динаміка джерел фінансування майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр. Динаміка складу майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр. Удосконалена структура бухгалтерського відділу. Впровадження стратегії маркетингу в діяльність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	д.е.н., професор Зянько В. В.	04.05.2020р.	25.05.2020р.

7. Дата видачі завдання «10» березня 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Формування та затвердження теми бакалаврської дипломної роботи (ДРБ)	01.09-01.12.2019	виконано
2	Виконання теоретичної частини ДРБ. Перший рубіжний контроль виконання ДРБ	24.04.2020	виконано
3	Виконання аналітичної частини ДРБ та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання ДРБ	31.05.2020	виконано
4	Нормоконтроль ДРБ	01.06-03.06.2020	виконано
5	Рецензування ДРБ	04.06-06.06.2020	виконано
6	Попередній захист ДРБ	07.06-09.06.2020	виконано
7	Захист ДРБ	10.06-26.06.2020	виконано

Студент _____ Бесса Діана Лурдес де Жесус
(підпис)

Керівник роботи _____ Джеджула В. В.
(підпис)

АНОТАЦІЯ

В бакалаврській дипломній роботі розглянуто питання, пов'язані із управлінням прибутковістю підприємства.

В першому розділі розглянуто сутність поняття «прибутковість», методики аналізу стану управління прибутковістю підприємств.

В другому розділі бакалаврської дипломної роботи надано загальну характеристику ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», проаналізовано фінансовий стан та стан управління прибутковістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» у 2018-2019рр.

В третьому розділі сформовано пропозиції та рекомендації з покращення фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Ключові слова: капітал, власний капітал, залучений капітал, фінансова стійкість

ANNOTATION

The bachelor's diploma work deals with issues related to the management of enterprise profitability.

The first part considers the essence of the concept of «profitability», methods of analyzing the state of management of profitability of enterprises.

The second section of the bachelor's thesis provides a general description of PJSC «Vinnytsia Plant «Budmash», analyzes the financial condition and the state of profitability management of PJSC «Vinnytsia Plant «Budmash» in 2018-2019.

In the third section, proposals and recommendations for improving the financial condition of PJSC Vinnytsia Plant «Budmash» are formed.

Key words: capital, equity, borrowed capital, financial stability

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1 Економічна сутність прибутковості підприємства	9
1.2 Сучасні методики аналізу стану управління прибутковістю підприємства	15
1.2 Сучасні методики аналізу стану управління прибутковістю підприємства	21
Висновок до розділу 1	25
2 АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»	27
2.1 Загальна характеристика підприємства	27
2.2 Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр.	32
2.3 Оцінка стану управління прибутковістю підприємства	45
Висновок до розділу 2	53
3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»	55
Висновок до розділу 3	67
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	70
ДОДАТКИ	73

ВСТУП

Прибуток є досить важливим показником, який узагальнює ефективність функціонування кожного суб'єкта господарювання, оскільки саме в прибутку акумулюються резерви всіх сторін діяльності підприємства.

Діяльність підприємств за умов ринкової економіки пов'язана з підвищенням стимулюючої ролі прибутку. Отримання прибутку сприяє вирішенню важливих першочергових завдань – росту обсягів виробництва з метою всебічного задоволення виробничих і особистих потреб, зниження рівня суспільно необхідних витрат виробництва і реалізації продукції, а також підвищення її якості.

Головним завданням кожного підприємця є опанування ефективними методами організації виробництва та реалізації продукції, за допомогою яких можна отримати найбільший прибуток. Тобто дослідження питань щодо підвищення прибутковості підприємств стає необхідним, що зумовлює актуальність теми бакалаврської дипломної роботи.

Дане питання неодноразово піднімалось у різних підручниках, посібниках, періодичних виданнях, монографіях такими вченими як Антонюк Р. Р., Журавльова Т. О., Огійчук М. Ф., Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Зянько В. В, Кучер Л.Ю. , Мелень О. В., Холондач Ю. Ю., Гайбура Ю. А., Загнітко Л. А., Власенко Т. Ю., Стародубцева О. С., Олійник Т.В., Тульчинська С. О., Ткаченко Т. П., Скоробогатий О. І.

Метою бакалаврської дипломної роботи є формування напрямків покращення фінансового стану підприємства на основі узагальнення теоретичних та практичних знань з аналізу рівня прибутковості.

Бакалаврська дипломна робота складається з трьох розділів.

Завданнями бакалаврської дипломної роботи є:

- визначити економічну сутність поняття «прибутковість»;
- розглянути основні методики аналізу рівня прибутковості;

- сформував методику аналізу рівня прибутковості досліджуваного підприємства;
- сформував загальну характеристику діяльності підприємства,
- здійснити аналіз основних показників, які характеризують фінансовий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр.;
- проаналізувати рівень прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»;
- розробити пропозиції та рекомендації із покращення фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження в бакалаврській дипломній роботі є процес аналізу рівня прибутковості промислового підприємства.

Предметом дослідження виступають методи оцінювання прибутковості машинобудівного підприємства.

Інформаційну базу дослідження бакалаврської дипломної роботи складають установчі документи, фінансова звітність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр., наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з питань аналізу рівня прибутковості підприємства.

Матеріали бакалаврської дипломної роботи апробовані на науково-практичній конференції: «XLIX Науково – технічна конференція ВНТУ» (Вінниця, 22 березня 2020р.).

За темою бакалаврської дипломної роботи опубліковано 1 тези за матеріалами конференцій [27].

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність прибутковості підприємства

В сучасних умовах господарювання вітчизняні підприємства зацікавлені в досягненні значних фінансових результатів та підвищенні рівня рентабельності, оскільки ефективне функціонування усіх підприємств незалежно від організаційно-правової форми та видів діяльності є умовою існування.

Розглядаючи сутність прибутковості, можна помітити різноманітність поглядів щодо тлумачення сутності даного поняття, узагальнене в таблиці 1.1

Прибутковість підприємства характеризується двома показниками: прибутком та рентабельністю. Прибуток виражає абсолютний ефект без урахування використаних ресурсів, а рентабельність є одним із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і рівень використання капіталу в процесі виробництва [9].

Прибуток є формою доходу підприємця, який вклав свій капітал для досягнення певного комерційного успіху, проте він характеризує лише ту частину доходу, яка «очищена» від затрат, понесених на здійснення цієї діяльності [5].

Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості [11].

Прибуток як категорія ринкових відносин виконує такі функції [5]:

- 1) характеризує економічний ефект — кінцевий фінансовий результат;
- 2) стимулюючу функцію — він водночас є фінансовим результатом та основним елементом фінансових ресурсів підприємства;
- 3) прибуток — джерело формування бюджетів різних рівнів.

Таблиця 1.1 – Систематизація існуючих підходів до визначення сутності прибутковості

Автор	Прибутковість – це
Мочерний С. В [1]	по-перше, як прибутковість усього підприємства щодо всього авансованого капіталу, яка визначається нормою прибутку: відношенням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється відношенням прибутку до собівартості товарів
Огійчук М. Ф. [2]	вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (видатків, витрат) досягнення цілей (результатів), а в деяких випадках і самих цілей (зокрема, одержання прибутку)
Осипова Т.В [3]	основою прибутковості є сам прибуток, який у цілому і визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток відбиває її результати і зазнає впливу багатьох чинників.
Антонюк Р.Р. [4], Журавльова Т. О. [5], Мельнь О. В., Холондач Ю. Ю. [6]	стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, який полягає в перевищенні доходу над здійсненими витратами, в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування
Кучер Л.Ю [7]	між прибутком і прибутковістю є тісний діалектичний взаємозв'язок: прибуток – виступає показником для відображення економічного ефекту у абсолютних показниках, а прибутковість – економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання
Хмелевський О. В [8]	стан підприємства, що вказує на його здатність здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати платоспроможність, генерувати прибуток, на основі чого забезпечувати стабільність зростання та майбутній інноваційно-інвестиційний розвиток
Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. [9]	показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів
Гайбура Ю.А., Загнітко Л.А. [10]	ключовий показник, який одночасно відображає результати фінансово-господарської діяльності та забезпечує ідентифікацію напрямів і резервів її

підвищення

Якщо прибуток характеризує абсолютний ефект від певного виду діяльності, то рентабельність характеризує міру цієї ефективності, тобто відносний рівень прибутковості підприємства або продукції, що виробляється [12]. Рентабельність як показник дає уявлення про достатність прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. Під час визначення показника рентабельності прибуток співвідноситься з чинниками, що мають найзначніший вплив на його отримання: доходами, витратами, ресурсами, капіталом.

Управління прибутковістю підприємства – це сукупність прийомів та методів цілеспрямованого впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства з метою підвищення ефективності економічної діяльності підприємства, отримання стійкого фінансового стану та прибутку для подальшого функціонування [13].

Управління прибутковістю складається з управління прибутком та управління рентабельністю підприємства. Управління прибутком на думку [12; 14] є процесом розроблення і прийняття рішень з питань формування, розподілу і використання прибутку на підприємстві з метою забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах.

Управління прибутком з точки зору системного підходу – складна багаторівнева система. Вона включає такі підсистеми: планування прибутку, аналіз прибутку, прогнозування прибутку, контролю за фактичними даними, кожна з яких має свої конкретні цілі і завдання [15].

Головною метою управління прибутком є визначення напрямів найефективнішого його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості [16].

До основних завдань управління прибутком відносять [17]:

- оцінювання прибутковості виробничої і комерційної діяльності підприємства;
- визначення підприємницького ризику;
- забезпечення максимізації розміру прибутку в межах можливостей ресурсного потенціалу підприємства та обмежень ринкової кон'юнктури;
- забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку та допустимим рівнем ризику;
- забезпечення виплати високого рівня доходу власникам підприємства;
- забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства в довгостроковому періоді;
- забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства;
- виявлення резервів збільшення прибутку за рахунок виробничої діяльності, інвестиційних і фінансових операцій;
- зміцнення конкурентних позицій підприємства за рахунок підвищення ефективності розподілу і використання прибутку.

Як економічна категорія прибутку характерним є виконання таких функцій як [18]:

- оціночна – використання прибутку як показника, який характеризує ефективність господарської діяльності підприємства;
- стимулююча – формування за рахунок прибутку різноманітних фондів стимулювання;
- відтворювальна – використання прибутку як джерел розширеного відтворення основних та оборотних засобів підприємства;
- розподільча – функція прибутку забезпечує вибір підприємницької діяльності серед альтернативних варіантів.
- індикативна (інформаційна) – забезпечує підприємство інформацією, про оцінку його діяльності, а з іншої сторони – про наповненість ринку товаром, даючи тим самим економічний сигнал про необхідність збільшувати чи зменшувати обсяги виробництва.

Ефективне управління прибутком дозволить підприємству одержати бажаний рівень прибутковості.

Показник рентабельності показує, скільки копійок прибутку одержує підприємство при понесених витратах (вкладених активах, ресурсах) в його господарську діяльність в розмірі однієї гривні [12]. Аналіз прибутковості проводять шляхом розрахунку відносних показників, які визначаються як відношення прибутку до активів, ресурсів, капіталу чи витрат підприємства.

Рентабельність оцінюється системою показників, які характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість певних напрямів діяльності (виробничої, інвестиційної, фінансової, тощо), доцільність виробництва певних видів товарів, робіт, послуг. Показники рентабельності достатньо повно характеризують кінцеві результати господарювання, оскільки відображають співвідношення ефекту з вкладеним капіталом чи спожитими ресурсами [19].

Прибутковість розглядають не лише як ціль, проте й як головну умову ділової активності підприємства, її результат. Підприємство може отримувати прибуток лише за певного обсягу товарообігу, який передбачає відповідність пропозиції наявному попиту. В процесі формування стратегії підприємство завжди прагне до максимізації отриманого прибутку, оскільки це є базовою умовою рішення виробничих і соціальних задач.

Оскільки прибутковість визначається прибутком, то на рівень прибутковості впливають ті ж фактори впливу, що й на прибуток підприємства. Фактори впливу на рівень прибутковості можна класифікувати за різноманітними ознаками, проте найдоцільнішим є поділ усіх чинників на внутрішні і зовнішні (рис. 1.1). Зовнішні фактори не залежать від діяльності підприємства, проте значно впливають на прибутковість. До них належать природні та транспортні умови, конкуренція на ринку, інфраструктура ринку, державне регулювання цін та тарифів, податкових ставок, кон'юнктура та ємність ринку, ціни на виробничі ресурси, рівень інфляції тощо.

Внутрішні фактори – це фактори, які прямо залежать від діяльності підприємства: обсяг діяльності виробництва, матеріально й організаційно-технічна оснащеність виробництва, ефективність цінової та асортиментної політики, рівень доходів та витрат, ефективність використання ресурсів, якість продукції, ділова репутація тощо.

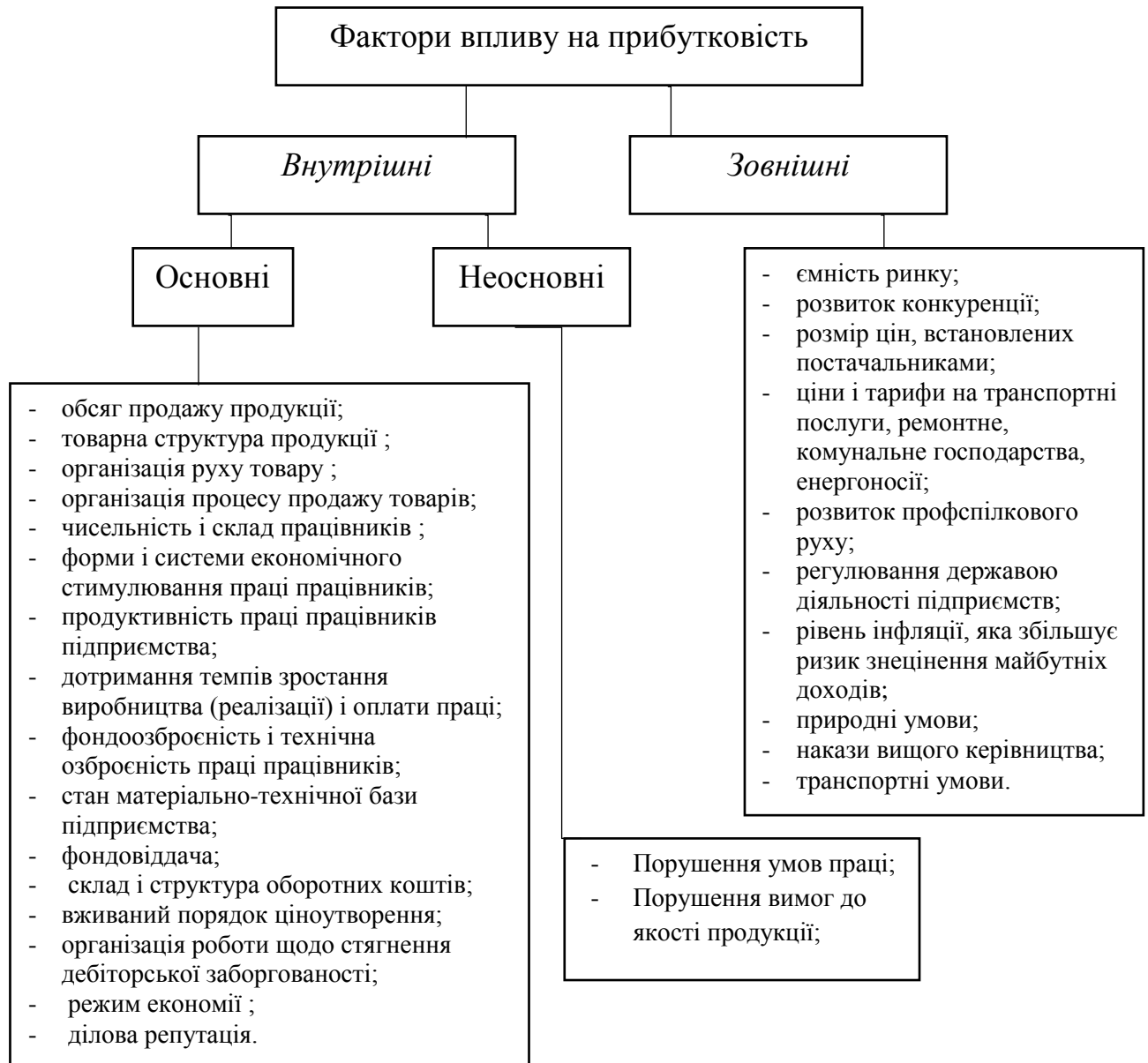

Рисунок 1.1 Класифікація факторів, що впливають на прибутковість (складено за даними [20-21])

Таким чином, під управлінням прибутковістю підприємства розуміють сукупність прийомів та методів цілеспрямованого впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства з метою підвищення ефективності

економічної діяльності підприємства, отримання стійкого фінансового стану та прибутку для подальшого функціонування. Управління прибутковістю складається з управління прибутком та управління рентабельністю підприємства.

1.2 Сучасні методики аналізу стану управління прибутковістю підприємства

Оцінювання рівня прибутковості передбачає аналізування прибутку та рентабельності підприємства. Різноманітність рішень, які можуть прийматись при визначенні прибутку, понесених поточних витрат, авансованій вартості для розрахунку рентабельності обумовлюють наявність значної кількості її показників. Сукупність показників рентабельності характеризує ефективність операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства та відповідає інтересам учасників економічного процесу. На рівень рентабельності може впливати значна кількість чинників, які характеризують різні аспекти діяльності підприємства.

Використання показників рентабельності забезпечує оцінювання результатів діяльності підприємства, окремих його структурних підрозділів, інвестиційній політиці, у ціноутворенні, для порівняльного аналізу споріднених підприємств, що виробляють таку саму продукцію, для вибору варіантів формування асортименту і структури продукції, аналізу раціональності виробництва продукції. Рентабельність як показник дає уявлення про достатність (недостатність) прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на виробництво, реалізацію і взагалі на фінансово-господарську діяльність підприємства. При визначенні показника рентабельності прибуток співвідноситься з чинниками, що мають найзначніший вплив на його отримання. Одним із таких чинників є витрати. Адже від того, що і скільки ми вкладаємо, залежить величина прибутку, який нам надходить у ціні реалізації разом з компенсацією завданих витрат.

Інформаційною базою для аналізу прибутковості та рентабельності підприємства є форми бухгалтерської звітності №1 «Баланс підприємства», №2 «Звіт про фінансові результати», №3 «Звіт про рух грошових коштів», №4 «Звіт про власний капітал», №5 «Примітки до річної фінансової звітності», дані рахунків бухгалтерської звітності, бізнес-план, фінансовий план, матеріали ревізій, аудиторських перевірок тощо.

Особливість аналізу прибутку і рентабельності полягає в тому, що він включає в себе вивчення факторів, які зв'язані з виробництвом, де прибуток створюється, і з обігом, де він реалізується.

Основними завданнями аналізу є [22]:

- оцінка структури, виконання плану і динаміки з прибутку;
- оцінка впливу факторів на зміну прибутку;
- оцінка впливу факторів на зміну рентабельності;
- виявлення резервів зростання прибутку і рентабельності і розробка заходів для використання виявлених резервів.

Метою аналізу є визначення реальної величини чистого прибутку, стабільності основних елементів балансового прибутку, динаміки та можливості використання для прогнозу прибутку.

У процесі аналізу фінансових результатів на першому етапі необхідно оцінити їх рівень і динаміки; дослідити структуру прибутку звітного періоду (здійснити вертикальний аналіз); зміну окремих складових та їх вплив на суму прибутку, зміну темпів зростання прибутку в розрізі окремих складових частин (горизонтальний аналіз) тощо. У процесі аналітичного дослідження необхідно оцінити виконання плану за величиною прибутку, який у ринкових умовах має не директивний, а прогнозний характер на найближчу перспективу. Такий план враховує реальні можливості підприємства отримувати прибутки, а отже, є інструментом перспективного аналізу. Після оцінки динаміки фінансових результатів необхідно процеси аналіз їх структури. Але перед цим доцільно проаналізувати структуру доходів і витрат, понесених для отримання цих доходів, адже у ході їх порівняння й визначається фінансові результати.

На основі аналізу структури та динаміки доходів і витрат формується висновок щодо доцільності здійснення витрат порівняно з отриманими доходами. Поряд з витратами аналізується також структура вирахувань з доходу (непрямі податки, знижки тощо).

В процесі подальшого аналізу конкретизуються причини зміни прибутку в результаті впливу певного чинника. Факторний аналіз – це методика комплексного системного вивчення і виміру дії факторів на величину результативних показників. Одним з прийомів проведення факторного аналізу є прийом елімінування. Елімінування – означає виключити дію всіх факторів на величину результативного показника, крім одного.

Як і кожен абсолютний показник розмір прибутку не завжди характеризує ефективність діяльності підприємства, тому аналіз прибутку доповнюють аналізом рентабельності. Показник рентабельності характеризує ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямів діяльності, окупності витрат і проводить просторово-часове зіставлення.

Основні показники рентабельності можна об'єднати в наступні групи [23]:

- показники рентабельності капіталу (активів);
- показники рентабельності продукції;
- показники, розраховані на основі потоків наявних грошових коштів.

Довбня С.Б., Пендик О.Г. коефіцієнти рентабельності об'єднують у три групи за такими ознаками [24]:

- оцінка ефективності діяльності підприємства в цілому,
- оцінка ефективності за видами діяльності (в тому числі операційної, інвестиційної, фінансової),
- оцінка ефективності використання ресурсів.

Крім того, широкого розповсюдження набула класифікація показників рентабельності, наведена на рисунку 1.1.

Окремі автори виділяють такі класифікаційні ознаки показників рентабельності [25]:

- за критерієм часу (моментні, статистичні, динамічні);

- за критерієм витрат (активи, застосовані ресурси, споживані ресурси);
- за критерієм результату (загальний прибуток, оподаткований прибуток, чистий прибуток);
- за критерієм узагальнення (узагальнюючі, локальні, часткові);
- за критерієм інфляції.

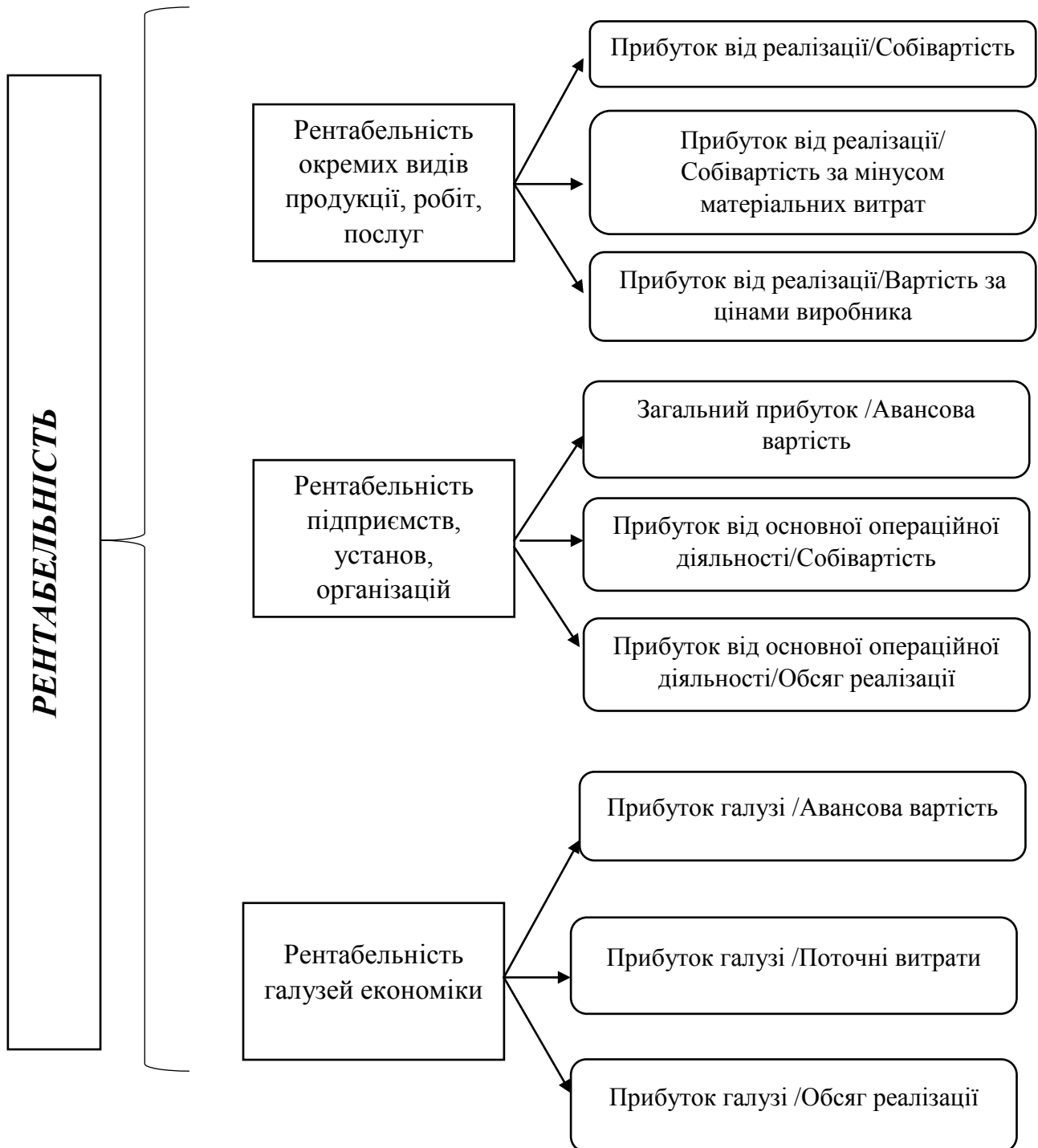

Рисунок 1.2 – Класифікація показників рентабельності

Недоліком цієї класифікації є відсутність показників, що характеризують різні види діяльності підприємства: операційну, інвестиційну та фінансову, що є необхідним, оскільки в періоди нестабільності саме інвестиційна і фінансова діяльність можуть стати джерелом доходу.

На думку Лахтіонової Л. А. усі показники рентабельності можна поділити на чотири основні групи [26]:

- показники рентабельності щодо реалізації;
- показники рентабельності щодо активів;
- показники рентабельності щодо власного капіталу та зобов'язань;
- показники рентабельності витрат і продукції.

До першої групи автор відносить такі показники:

1. Рентабельність за валовим прибутком (маржинальним доходом) — являє собою відношення валового прибутку (маржинального доходу) до чистої виручки від реалізації (чистого доходу), показує, скільки гривень (копійок) валового прибутку припадає на 1 грн чистої виручки, і розраховується за формулою [12; 25-26]:

$$P_{\text{ВП}} = \frac{\text{ВП(МД)}}{\text{ЧД}} \times 100\%, \quad (1.1)$$

де ВП(МД) – валовий прибуток (маржинальний дохід); ЧД – чиста виручка від реалізації (чистий дохід);

2. Рентабельність за операційним прибутком – являє собою відношення суми операційного прибутку до чистого доходу (виручки) від реалізації, показує, скільки гривень (копійок) операційного прибутку припадає на 1 грн чистого доходу (виручки), і розраховується за формулою [12, 25-26]:

$$P_{\text{ОП}} = \frac{\text{ОП}}{\text{ЧД}} \times 100\%, \quad (1.2)$$

де ОП – операційний прибуток.

3. Рентабельність за чистим прибутком — являє собою відношення суми чистого прибутку до чистого доходу (виручки) від реалізації і розраховується за формулою [12, 25-26]:

$$P_{\text{чп}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}} \times 100\%, \quad (1.3)$$

де ЧП – чистий прибуток.

За світовим досвідом норма рентабельності за чистим прибутком – 6-12 %.

Ці показники називають також показниками рентабельності реалізованої продукції за валовим, операційним і чистим прибутками. Тому цю групу показників можна назвати показниками рентабельності реалізованої продукції.

До показників другої групи відносять:

1. Рентабельність активів – відношення чистого прибутку до середньої величини активів підприємства; розраховується за формулою [12, 25-26]:

$$P_A = \frac{\text{ЧП}}{A} \times 100\%, \quad (1.4)$$

де А – середньорічна вартість активів підприємства.

2. Термін окупності активів (інвестицій) – Характеризує період, протягом якого будуть компенсовані чистим прибутком інвестовані в активи кошти, тобто за який термін окупляться всі активи підприємства, враховуючи досягнутий їх рівень рентабельності за аналізований період, і визначається як відношення 100 % до рентабельності активів, вираженої у відсотках за формулою [12, 25-26]:

$$T_{\text{окА}} = \frac{100\%}{P_A}. \quad (1.5)$$

3. Рентабельність необоротних активів – відношення чистого прибутку до середньої величини необоротних активів, що розраховується за формулою [12, 25-26]:

$$P_{\text{НА}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{НА}} \times 100\%, \quad (1.6)$$

де НА – середньорічна вартість необоротних активів.

Характеризує величину чистого прибутку, що припадає на кожну гривню необоротних активів. Може розраховуватися у процентах. Зростання є позитивним результатом.

4. Термін окупності необоротних активів – відношення 100 % до рентабельності необоротних активів у процентах [12, 25-26]:

$$T_{\text{окНА}} = \frac{100\%}{P_{\text{НА}}}, \quad (1.7)$$

5. Рентабельність оборотних активів – відношення чистого прибутку до середньої величини оборотних активів [12, 25-26]:

$$P_{\text{ОА}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ОА}} \times 100\%, \quad (1.8)$$

де ОА – середньорічна вартість оборотних активів підприємства.

6. Термін окупності оборотних активів – відношення 100 % до рентабельності оборотних активів у відсотках [25]:

$$T_{\text{окОА}} = \frac{100\%}{P_{\text{ОА}}}, \quad (1.9)$$

7. Рентабельність виробничих фондів — відношення валового або чистого прибутку до середньої величини виробничих фондів (ВФ), розраховується за формулою [25]:

$$P_{\text{ВФ}} = \frac{\text{ВП(ЧП)}}{\text{ВФ}} \times 100\%, \quad (1.10)$$

де ВФ – виробничі фонди підприємства, до яких відносять основні засоби, незавершене виробництво, виробничі запаси.

Показниками третьої групи є:

1. Рентабельність власного капіталу – відношення чистого прибутку до середньої величини власного капіталу [12, 25-26]:

$$P_{\text{ВК}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}} \times 100\%, \quad (1.11)$$

де ВК – середньорічна вартість власного капіталу.

2. Термін окупності власного капіталу – відношення 100 % до рентабельності власного капіталу, виражену у процентах.

$$T_{\text{окВК}} = \frac{100\%}{P_{\text{ВК}}}, \quad (1.12)$$

3. Рентабельність залученого капіталу як відношення чистого прибутку до середньої величини залученого капіталу [12, 25-26]:

$$P_{3K} = \frac{ЧП}{3K} \times 100\%, \quad (1.13)$$

де 3K – середньорічна вартість залученого капіталу.

4. Термін окупності залученого капіталу – відношення 100 % до рентабельності залученого капіталу, у процентах [12, 25-26]:

$$T_{ок3K} = \frac{100\%}{P_{3K}}, \quad (1.14)$$

5. Рентабельність діяльності підприємства – відношення прибутку від звичайної діяльності до середньої величини власного та позикового капіталу або суми всіх активів (валюти балансу).

Показники четвертої групи — це:

1. Рентабельність операційних витрат – відношення прибутку від операційної діяльності до величини операційних витрат.

2. Рентабельність продукції за валовим прибутком – відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції. Характеризує прибутковість (вигідність) виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг або продажу товарів.

3. Рентабельність витрат діяльності – відношення загального прибутку від звичайної діяльності до всіх витрат від звичайної діяльності. Характеризує витратну рентабельність, показує, скільки прибутку припадає на кожну гривню всіх понесених за звітний період витрат.

Низка авторів [12, 25-26] показники рентабельності поділяють на:

- витратні – рентабельність продукції, рентабельність інвестиційних проектів, рентабельність окремих видів діяльності тощо;

- ресурсні – рентабельність активів (сукупного капіталу) підприємства, рентабельність чистих активів, рентабельність оборотних активів, рентабельність необоротних активів, рентабельність власного капіталу тощо;

- доходні – валова рентабельність реалізації, чиста рентабельність реалізації, операційна рентабельність реалізації.

Витратні показники характеризують дохідність витрат (виробничих, комерційних, інвестиційних тощо) і показують, скільки прибутку (ефекту) генерує підприємство на кожну гривню витрат. У загальній формі цієї групи в знаменнику завжди будуть витрати.

Валова рентабельність – показує скільки отримано валового прибутку з однієї гривні витрат на собівартість і розраховується за формулою [12, 25-26]:

$$P_v = \frac{ВП}{С} \times 100\% , \quad (1.15)$$

де ВП – валовий прибуток, отриманий підприємством; С – собівартість реалізованої продукції.

Рентабельність операційної діяльності, яка показує скільки отримано прибутку від операційної діяльності з однієї гривні операційних витрат. Розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат за формулою [12, 25-26]:

$$P_{op} = \frac{ФРОД}{С + АВ + ВЗ + ІОВ} \times 100\% \quad (1.16)$$

де АВ – адміністративні витрати, ВЗ – витрати на збут, ІОВ – інші операційні витрати.

Рентабельність звичайної діяльності, яка показує скільки отримано прибутку від звичайної діяльності з однієї гривні звичайних витрат. Цей показник розраховується як відношення фінансового результату від звичайної діяльності до витрат від звичайної діяльності [12, 25-26]:

$$P_{зв} = \frac{\text{ФРЗДОп}}{C + AB + B3 + IOB + \Phi B + IB + BK} \times 100\%, \quad (1.17)$$

де ФРЗДОп – фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування; ФВ – фінансові витрати; IB – інші витрати; BK – витрати від участі в капіталі.

Результати розрахунку ресурсних показників рентабельності характеризують ефективність використання підприємством ресурсів (активів) та показують величину прибутку, яка припадає на гривню ресурсів. У загальній формі ресурсного показника рентабельності в знаменнику завжди будуть показники балансу.

Дохідні показники характеризують ефективність комерційної діяльності та відображають, яку суму прибутку отримує підприємство з кожної гривні продажу. У загальній формі цієї групи в знаменнику завжди будуть доходи.

Таким чином, прибутковість досліджуваного підприємства будемо проводити в такій послідовності:

- проаналізуємо прибуток підприємства, його доходи та витрати;
- проаналізуємо показники рентабельності, використовуючи формули (1.1)-(1.17).
- проведемо факторний аналіз показника рентабельності.

Висновок до розділу 1

В даному розділі розглянуто теоретичні основи аналізу прибутковості підприємства.

Визначення сутності поняття «прибутковість» показало, що прибутковість є відносним показником діяльності підприємства, який характеризує ефективність діяльності підприємства та визначається співвідношенням прибутку із витратами, ресурсами тощо.

Показник рентабельності показує, скільки копійок прибутку одержує підприємство при понесених витратах (вкладених активах, ресурсах) в його господарську діяльність в розмірі однієї гривні.

Огляд методик оцінки прибутковості показав, що аналіз прибутковості проводять шляхом аналізу абсолютних показників (прибуток, доходи, витрати) та розрахунку відносних показників, які визначаються як відношення прибутку до активів, ресурсів, капіталу чи витрат підприємства. Крім того, в процесі оцінювання прибутковості діяльності досить важливо провести факторний аналіз рентабельності власного капіталу, активів.

Матеріали даного розділу висвітлено в праці [27], зазначеній в списку літератури.

2 АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»

2.1 Загальна характеристика підприємства

Приватне акціонерне товариство «Вінницький завод «Будмаш» (скорочена назва – ПрАТ ВЗ «Будмаш») засновано у 1967 році, як підсобне підприємство для будівництва та ремонту будівельних і шляхових машин та виготовлення металевих конструкцій. Після ж розпаду СРСР, згідно з рішенням Української державної корпорації «Укрбуд» від 30.12.1993 р. № 481, підприємство перетворилося на відкрите акціонерне товариство «Вінницький завод «Будмаш».

Товариство засноване в процесі приватизації державного майна згідно наказу Фонду Державного майна України. Відповідно до акту оцінки вартості цілісного майнового комплексу, статутний капітал визначено в сумі 294000 тис.грн. та розподілено на 117000 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн. кожна. 24.10.2017р за наслідками прийнятого рішення Загальними зборами підприємство змінило організаційно-правову форму на ПрАТ «Вінницький Завод «Будмаш».

ПрАТ ВЗ «Будмаш» знаходиться за адресою: Україна, 21007, м. Вінниця, вул. Гонти, 30.

ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» створене з метою одержання прибутку від господарської діяльності для задоволення інтересів акціонерів і членів трудового колективу та задоволення попиту.

Предметом діяльності Товариства є:

- розробка проектно - кошторисної та конструкторської документації, розробка технологічних та конструкторських рішень у різних галузях;
- обслуговування будівництва, експлуатація та ремонт житлово-побутових, соціально-культурних, промислових та агропромислових об'єктів машинами, будівельними механізмами, тощо;
  - виготовлення та реалізація виробів з металу, пластмас;
  - капітальний, поточний і заявочний ремонт, технічне обслуговування та діагностика і експертна оцінка технічного стану техніки, вантажних та легкових автомобілів, агрегатів, вузлів, пристроїв, електромеханічного обладнання, будівельної, обчислювальної, побутової та іншої техніки;
  - виготовлення та реставрація пристроїв, причіпного та навісного обладнання до технічних засобів, запасних частин, вузлів, інших пристроїв, що належать підприємствам, організаціям, населенню, розробка і виготовлення обладнання для технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів та товарів широкого вжитку;
    - ремонт побутової техніки, в тому числі перемотування електродвигунів;
    - застосування прогресивних форм і методів організації виробництва та впровадження досягнень науково-технічного прогресу;
  - виготовлення та реалізація товарів народного споживання та інше;
  - організація підготовки виробництва, здійснення технічного переозброєння діючих та створення нових потужностей, проведення будівельно-монтажних, ремонтних та реставраційних робіт в промисловості та житлі;
  - вивчення кон'юнктури товарних ринків, потреб юридичних та фізичних осіб в товарах широкого вжитку, іншої продукції та послугах та, при можливості, їх виготовлення та реалізація;
    - реалізація продукції та товарів через торговельну мережу, товарні біржі, посередників та інших споживачів;
    - надання транспортних послуг суб'єктам підприємницької діяльності, юридичним та фізичним особам для перевезення вантажів;

- забезпечення поставок вузлів, деталей, агрегатів і т.д. замовникам;
- проведення всіх форм рекламних заходів, організація виставок, аукціонів, випуск та реалізація буклетів, плакатів брошур, учбово - наукових посібників та іншої друкованої продукції, тощо;
- купівля та реалізація на внутрішньому та зовнішньому ринках запчастин, продукції, товарів комплектуючих, напівфабрикатів та технологій, а також автотранспортних засобів;
- ведення торговельно-закупівельної діяльності, виробництво, придбання, переробка та реалізація сировини та матеріалів, в т.ч. промислової та сільськогосподарської продукції;
- організація мережі оптової та роздрібної торгівлі, будівництво та організація магазинів, ларків, кіосків, виїзної торгівлі та інших об'єктів обслуговування населення;
- створення автозаправних станцій, автостоянок, кемпінгів та їх експлуатація;
- збирання, заготівля, купівля та реалізація брухту та відходів кольорових та чорних металів;
- організація навчання кадрів, в тому числі обслуговуючого персоналу, участь і проведення нарад, конференцій, семінарів, стажування на підприємствах, організаціях України та за її межами;
- інші види діяльності, не заборонені законодавством України.

Товариство самостійно планує свою діяльність та визначає перспективу розвитку, виходячи з попиту на послуги, на вироблену продукцію, роботи та необхідність забезпечення виробничого та соціального розвитку Товариства, а також підвищення доходів власників іменних цінних паперів акціонерного товариства, для чого складає договори, угоди, контракти укладені із споживачами, покупцями продукції, послуг, робіт та постачальниками матеріально - технічних ресурсів та товарів.

Підприємство виготовляє наступну продукцію:

- установка вакуумного водопониження УВВ-3А-6, яка використовується для зниження рівня ґрунтових вод з продуктивністю 6,2 л/с;

- розчинонасос, який використовується для нанесення готового розчину на поверхню стін з продуктивністю 2-4 куб.м/год;

- нестандартне обладнання: ворота, ящики, металеві двері, віконні рами, решітки, металеві будки та інші вироби з металу по бажанню замовника і згідно з можливістю;

- запасні частини до сільськогосподарських машин: зірочки, леміші, вали, осі та інші деталі до сільськогосподарських машин;

- металеві форми.

Галузь знаходиться в стадії розвитку. Причиною повільного розвитку галузі є неплатоспроможність КСП. Конкурентами є підприємства, які виготовляють нестандартне обладнання до сільськогосподарських машин.

Основні ринки збуту продукції знаходяться на Україні. Основні замовники: ПАТ «Південспецатоменергомонтаж», ПрАТ «Хмельницьке шляхово-будівельне управління», ТОВ «Хмельницькзалізобетон», ТДВ «Бетонекс», ТОВ «Житомирзалізобетон», ТОВ «Демидівський граніт».

Сировину для виробництва використовується вітчизняного виробника, основні постачальники сировини: Вінницька філія ТОВ «Метал холдінг трейд», ТОВ «АВ метал груп», ТОВ «Метінвест», ТОВ «Метал холдінг», ПАТ Житомирська філія «УГМК», ТОВ «Ліапазон експрес», ТОВ «Металобазис комекс», ТОВ «ВІКАНТ».

Виробництво залежить від розвитку та темпів будівництва в країні.

Важливим атрибутом ринкової економіки є конкуренція. Сам ринок, механізм його дії не може нормально існувати без розвинутих форм конкуренції. Задоволення потреб через ринок стає засадною для всіх підрозділів підприємства. Інакше кажучи, він інтегрує всі фази діяльності підприємства і підпорядковує їх інтересам на ринку. Основним конкурентом є Чернігівський завод залізобетонних конструкцій.

Для досягнення своєї мети на ринку підприємство розробило стратегію і

тактику маркетингу. Стратегія маркетингу включає такі основні рішення та обґрунтування: ринок, на якому виступає підприємство; особливості (стратегія) поведінки на ньому; склад і обсяг продукції, яка пропонуватиметься на ринку, розробка нової продукції, форми й методи реклами, доставки й збуту продукції, ціни на продукцію.

Конкурентами є підприємства, які виготовляють нестандартне обладнання до с/г машин, як правило «Агромаші». Підприємство постійно вивчає ринок, аналізує його. І опираючись на позицію маркетингової діяльності підприємство розглядає ринок як сукупність реальних потенційних покупців товару.

Підприємство застосовує диференційований маркетинг. Це означає, що підприємство представлене на кількох сегментах ринку і для кожного з них розробляє специфічний комплекс маркетингу (наприклад : виготовляючи товари будівельного призначення та виготовляючи вироби для переробних підприємств і приватних замовників). Зрозуміло, що така стратегія орієнтується на специфічні потреби окремих груп споживачів .

Відповідно до того, що підприємство виготовляє дещо специфічну продукцію, організації виготовлення передують ретельне визначення попиту на внутрішньому і зовнішньому ринках. Опіраючись на те, що підприємство дотримується стратегії і тактики маркетингу, застосовується такий засадний принцип виробничо - господарської діяльності: спочатку дізнатися, який товар, з якими споживчими властивостями, за якими цінами, в якій кількості та де саме хоче придбати потенційний покупець, і лише тоді планувати і організувати його виробництво.

ПрАТ «ВЗ «Будмаш» є єдиним підприємством в Україні, яке випускає установки вакуумного водозниження УВВ-3А-6КМ, які використовуються при обслуговуванні нафтопроводу «Дружба», для відкачування великих об'ємів води з районів стихійного лиха, із затоплених котлованів, для пониження рівня ґрунтових вод при спорудженні будівельних об'єктів, для осушування болота.

Товариство здійснює володіння, користування і розпорядження своїм майном відповідно до цілей своєї діяльності.

Підприємство має таку структуру:

- цех №1 - механічний;
- цех №2 - збірний;
- цех №3 - заготівельний;
- цех №4 – ремонтно-механічна дільниця;
- цех №5 – енергетична дільниця.

2.2 Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр.

Проведемо аналіз показників, які характеризують фінансовий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр. З цією метою в першу чергу проаналізуємо абсолютні показники, які характеризують майновий стан підприємства, наведені в таблиці 2.1, отримані за даними додатку Б.

Таблиця 2.1 – Абсолютні показники, які характеризують майновий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр.

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Загальна вартість майна, тис. грн.	18645,00	17786,50	-858,50	-4,60
Власний капітал, тис. грн.	11779,00	12040,00	261,00	2,22
Залучений капітал, тис. грн.	6866,00	5746,50	-1119,50	-16,30
Оборотні активи, тис. грн.	1509,00	764,50	-744,50	-49,34
Необоротні активи, тис. грн.	17136,00	17022,00	-114,00	-0,67

З таблиці 2.1 видно, що на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» спостерігається негативна динаміка зменшення загальної вартості майна

підприємства: в 2019р. середньорічна вартість майна складала 17786,5 тис. грн., що на 4,6% менше порівняно із 2018р.

Зменшення загальної вартості майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» відбулось за рахунок зменшення залученого капіталу в 2019р. порівняно із 2018р. на 16,3%. З рисунка 2.1 видно, що частка власного капіталу суттєво перевищує частку залученого.

При цьому одночасно зросла величина власного капіталу, який в 2019р. склав 12040 тис. грн., що на 2,22% більше порівняно із 2018р. Разом з цим, динаміка зростання власного капіталу є набагато нижчою порівняно із динамікою скорочення залученого капіталу.

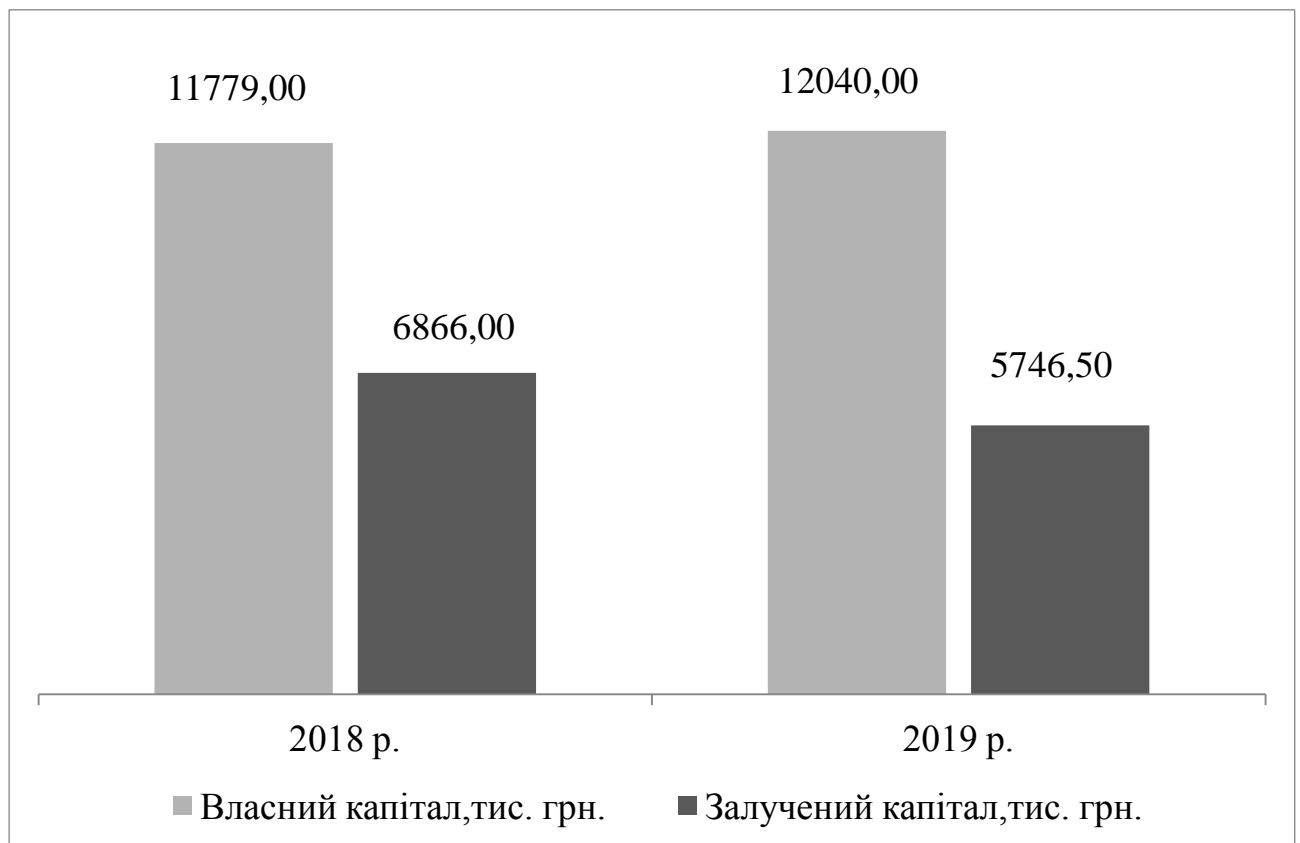

Рисунок 2.1 – Динаміка джерел фінансування майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр

Зменшення загальної вартості майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» відбулось як в необоротній, так і в оборотній частинах, при цьому оборотні активи зменшувались швидшими темпами порівняно із необоротними. З рисунка 2.2 видно, що саме необоротні активи складають основну частину майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

В цілому оборотні активи в 2019р. склали 764,5 тис. грн., що на 49,34% менше порівняно із 2018р., а необоротні – 17022 тис. грн., що на 0,67% більше порівняно із 2018р.

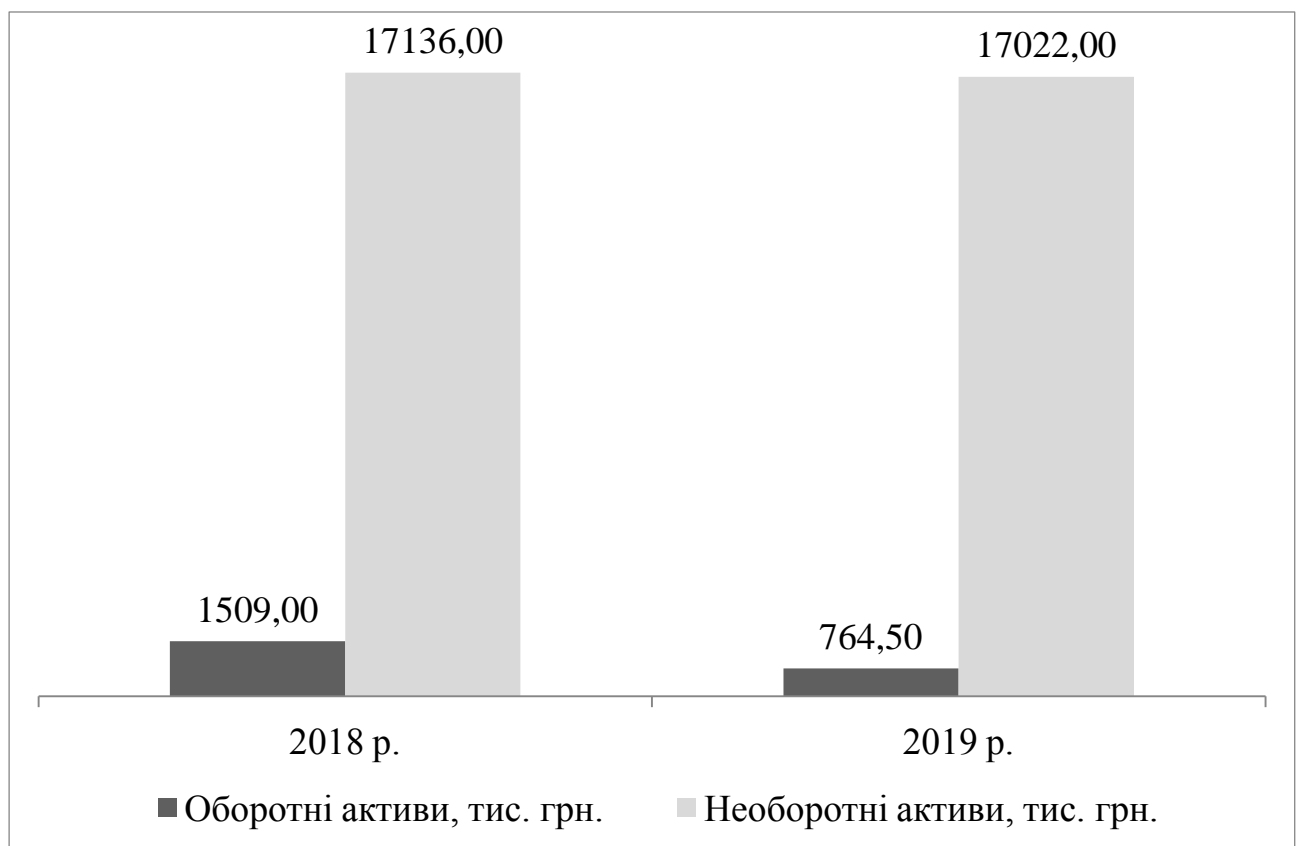

Рисунок 2.2 – Динаміка складу майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр

Отже, попередній аналіз показав покращення майнового стану підприємства.

Проведемо аналіз ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

З цією метою розрахуємо коефіцієнт покриття, який характеризує частку поточних зобов'язань, яку може погасити ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за рахунок оборотних активів за формулою [12]:

$$K_{\text{п}} = \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.1)$$

де ОА – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов'язання.

$$2018\text{р.}: K_{\text{п}} = \frac{1509}{6794} = 0,22;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{п}} = \frac{764,5}{5667,5} = 0,13.$$

Визначимо для ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» коефіцієнт швидкої ліквідності за формулою [7]:

$$K_{\text{лшв}} = \frac{\text{ОА} - 3}{\text{ПЗ}} \quad (2.2)$$

де 3 – величина запасів.

$$2018\text{р.}: K_{\text{лшв}} = \frac{1509 - 611}{6794} = 0,13;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{лшв}} = \frac{764,5 - 427}{5667,5} = 0,06.$$

Розрахуємо показник абсолютної ліквідності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» [7]:

$$K_{\text{Лабс}} = \frac{\Gamma + \text{ПФІ}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.3)$$

де Γ – грошові кошти та їх еквіваленти;

ПФІ – поточні фінансові інвестиції.

$$2018\text{р.}: K_{\text{Лабс}} = \frac{29,5}{6794} = 0,004;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{Лабс}} = \frac{16}{5667,5} = 0,003.$$

Показниками, за якими оцінимо фінансову стійкість ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», є [12, 25-26]:

- коефіцієнт автономії,
- коефіцієнт фінансової залежності,
- коефіцієнт фінансового ризику,
- коефіцієнт маневрування власного капіталу;
- коефіцієнт забезпеченості активів власним оборотним капіталом.

Розрахуємо коефіцієнт автономії ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою (2.4) [12]:

$$K_{\text{авт}} = \frac{\text{ВК}}{\text{К}}, \quad (2.4)$$

де ВК – власний капітал;

К – капітал підприємства.

$$2018\text{р.}: K_{\text{авт}} = \frac{11779}{18645} = 0,63;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{авт}} = \frac{12040}{17786,5} = 0,68.$$

Розрахуємо коефіцієнт концентрації залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [12]:

$$K_{\text{концЗК}} = \frac{ЗК}{К}, \quad (2.5)$$

де ЗК – залучений капітал.

$$2018\text{р.}: K_{\text{концЗК}} = \frac{6866}{18645} = 0,37;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{концЗК}} = \frac{5746,5}{17786,5} = 0,32.$$

Оцінимо коефіцієнт фінансового ризику ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою (2.5) [12]:

$$K_{\text{фр}} = \frac{ЗК}{ВК}, \quad (2.6)$$

$$2018\text{р.}: K_{\text{фр}} = \frac{11779}{6866} = 0,58;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{фр}} = \frac{5746,5}{17786,5} = 0,48.$$

Визначимо коефіцієнт маневрування власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [12]:

$$K_{\text{манВК}} = \frac{ВК - НА}{ВК}, \quad (2.7)$$

де НА – середньорічна вартість необоротних активів підприємства.

$$2018\text{р.}: K_{\text{манВК}} = \frac{11779 - 17136}{11779} = -0,45;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{манВК}} = \frac{12040 - 17022}{12040} = -0,41.$$

Визначимо коефіцієнт забезпеченості активів власним оборотним капіталом ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [12]:

$$K_{\text{забАвок}} = \frac{\text{ВК} - \text{НА}}{\text{ОА}}, \quad (2.8)$$

$$2018\text{р.}: K_{\text{забАвок}} = \frac{11779 - 17136}{1509} = -3,55;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{забАвок}} = \frac{12040 - 17022}{764,5} = -6,52.$$

З таблиці 2.2 видно, що впродовж 2018-2019рр. ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є неліквідним та недостатньо фінансово стійким підприємством.

Таблиця 2.2 – Показники ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019 рр

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт покриття	0,22	0,13	-0,09	-39,27
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,13	0,06	-0,07	-54,95
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,004	0,003	-0,002	-34,98
Коефіцієнт автономії	0,63	0,68	0,05	7,15
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,37	0,32	-0,05	-12,27
Коефіцієнт фінансового ризику	0,58	0,48	-0,11	-18,12
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,45	-0,41	0,04	-9,02

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	-3,55	-6,52	-2,97	83,57
--	-------	-------	-------	-------

Зокрема коефіцієнт покриття, який має складати 1,5–2, на підприємстві в 2019р. становив лише 0,13, що на 39,27% менше порівняно із 2018 р.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який характеризує здатність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» погашати поточні зобов'язання за рахунок активів, що швидко реалізуються, в 2019р. склав 0,06, що не лише є нищим за мінімальне рекомендоване значення (0,6), проте й менше за значення показника 2018р. на 54,95%.

Аналогічну негативну динаміку має й коефіцієнт абсолютної ліквідності, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» який в 2019р. склав 0,03, що на 34,98% менше порівняно із 2018р.

Крім того, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є недостатньо фінансово стійким підприємством, оскільки, зважаючи на низький рівень залученого капіталу, підприємство не залежить від зовнішніх джерел капіталу, проте на підприємстві відсутній власний оборотний капітал. Так, коефіцієнт автономії ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2019р. склав 0,68, тобто 68% усіх коштів, вкладених в діяльність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», є власними. Значення даного показника в 2019р. збільшилось на 7,15% порівняно із 2018р.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2019р. зменшився порівняно із 2018р. на 12,27% та склав 0,32.

Зростання власного капіталу за скорочення залученого капіталу спричинило зростання значення коефіцієнта фінансового ризику. В 2018р. на кожну гривню власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» залучало 0,58 грн. позикового капіталу, а в 2019р. – 0,48 грн., тобто на 18,12% менше.

За показниками, які характеризують здатність підприємства фінансувати поточну діяльність, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є фінансово нестійким. В 2018-2019рр. значення коефіцієнтів маневреності власного капіталу та

забезпеченості власними оборотними засобами мали від'ємні значення, спричинені нестачею власного оборотного капіталу.

Зважаючи на це, проаналізуємо рівень фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за показниками, які характеризують забезпеченість запасів джерелами їх фінансування.

З таблиці 2.3 видно, що ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має низький рівень фінансової стійкості, який незначно покращився. В 2019р. на підприємстві спостерігався передкризовий фінансовий стан, оскільки запаси фінансувались за рахунок усіх джерел фінансування, тоді як в 2018р. – кризовий фінансовий стан.

Незначне покращення спричинене зменшенням запасів, зниженням нестачі власного оборотного капіталу.

Таблиця 2.3 – Фінансова стійкість ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019 рр.

Показник	2018р.	2019р.
Запаси	611	427
Власний капітал	11779	12040
Необоротні активи	17136	17022
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	72	79
Короткострокові кредити та позики	5780,5	5462,5
Наявність власних оборотних активів	-5357	-4982
Наявність власних та довгострокових зобов'язань та забезпечень	-5285	-4903
Наявність усіх джерел формування запасів	423,5	480,5
Надлишок (нестача) власних оборотних активів для формування запасів	-5968	-5409
Надлишок (нестача) власних оборотних активів та довгострокових джерел для формування запасів	-5896	-5330
Надлишок (нестача) джерел формування запасів	-187,5	53,5
Тип фінансової стійкості	Кризовий фінансовий стан	Передкризовий фінансовий стан

Таким чином, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є неліквідним підприємством та недостатньо фінансово стійким.

Проаналізуємо рівень ділової активності підприємства.

Розрахуємо коефіцієнт оборотності активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», який визначається за формулою [14]:

$$K_{oA} = \frac{\text{ЧД}}{A}, \quad (2.9)$$

де ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції.

$$2018\text{р.}: K_{oA} = \frac{8048}{18645} = 0,43 \text{ (оборотів)};$$

$$2019\text{р.}: K_{oA} = \frac{7589}{17786,5} = 0,43 \text{ (оборотів)}.$$

Коефіцієнт оборотності власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» показує швидкість обороту власного капіталу підприємства і визначається за формулою [14]:

$$K_{oBK} = \frac{\text{ЧД}}{\text{BK}}. \quad (2.10)$$

$$2018\text{р.} : K_{oBK} = \frac{8048}{11779} = 0,68 \text{ (оборотів)};$$

$$2019\text{р.} : K_{oBK} = \frac{7589}{12040} = 0,63 \text{ (оборотів)}.$$

Коефіцієнт оборотності залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» показує швидкість обороту залученого капіталу підприємства і визначається за формулою [14]:

$$K_{\text{озк}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ЗК}}. \quad (2.11)$$

$$2018\text{р.} : K_{\text{озк}} = \frac{8048}{6866} = 1,17 \text{ (оборотів);}$$

$$2019\text{р.} : K_{\text{озк}} = \frac{7589}{5746,5} = 1,32 \text{ (оборотів).}$$

Коефіцієнт оборотності оборотних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» визначається за формулою [14]:

$$K_{\text{оОА}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ОА}}. \quad (2.12)$$

$$2018\text{р.} : K_{\text{оОА}} = \frac{8048}{1509} = 5,33 \text{ (оборотів);}$$

$$2019\text{р.} : K_{\text{оОА}} = \frac{7589}{764,5} = 9,93 \text{ (оборотів).}$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» визначається за формулою [14]:

$$K_{\text{одз}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ДЗ}}, \quad (2.13)$$

де ДЗ – середньорічна дебіторська заборгованість підприємства.

$$2018\text{р.} : K_{\text{одз}} = \frac{8048}{522,5 + 21,5 + 105} = 12,4 \text{ (оборотів);}$$

$$2019\text{р.} : K_{\text{одз}} = \frac{7589}{172 + 10,5 + 60,5} = 31,23 \text{ (оборотів).}$$

Розрахуємо коефіцієнт тривалості обороту дебіторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [14]:

$$T_{обДЗ} = \frac{360}{K_{оДЗ}}. \quad (2.14)$$

$$2018р.: T_{обДЗ} = \frac{360}{12,4} = 29,03 \text{ (днів)};$$

$$2019р.: T_{обДЗ} = \frac{360}{31,23} = 11,53 \text{ (днів)}.$$

Визначимо коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [14]:

$$K_{оКЗ} = \frac{ЧД}{КЗ}, \quad (2.15)$$

де КЗ – середньорічна кредиторська заборгованість підприємства.

$$2018р. : K_{оКЗ} = \frac{8048}{439 + 1188 + 841,5 + 908 + 172} = 2,59 \text{ (оборотів)};$$

$$2019р.: K_{оКЗ} = \frac{7589}{737 + 906,5 + 6 + 866,5 + 205} = 3,81 \text{ (оборотів)}.$$

Розрахуємо коефіцієнт тривалості обороту кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [14]:

$$T_{обКЗ} = \frac{360}{K_{оКЗ}}. \quad (2.16)$$

$$2018р. : T_{обКЗ} = \frac{360}{2,59} = 139,09 \text{ (днів)};$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{обкз}} = \frac{360}{3,81} = 94,4 \text{ (днів)}.$$

З таблиці 2.4 видно, що в цілому ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має задовільний рівень ділової активності. Коефіцієнт оборотності активів в 2018-2019рр. склав 0,43 обороти.

В 2019р. власний капітал зробив 0,63 обороти, що на 7,75% менше порівняно із 2018р. Разом з тим, оборотність залученого капіталу зростає: якщо в 2018р. залучений капітал зробив 1,17 обороти, то в 2019р. – 1,32 обороти, тобто на 12,67% більше.

Таблиця 2.4 – Показники ділової активності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019рр

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Коефіцієнт оборотності активів	0,43	0,43	0,00	0,00
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,68	0,63	-0,05	-7,75
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	1,17	1,32	0,15	12,67
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,33	9,93	4,59	86,13
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	12,40	31,23	18,83	151,85
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,59	3,81	1,23	47,34
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	29,03	11,53	-17,50	-60,29
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	139,09	94,40	-44,69	-32,13

Коефіцієнт оборотності оборотних активів в 2019р. склав 9,93 оборотів, що на 86,13% більше порівняно із 2018р.

Крім того, підприємство недостатньо ефективно управляє заборгованістю, оскільки темпи погашення дебіторської та кредиторської заборгованості не є узгодженими. Якщо дебіторська заборгованість в 2019р. погашалась в середньому протягом 11,53 днів, то кредиторська – протягом 94,4 днів.

Таким чином, аналіз фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» показав, що підприємство є неліквідним, має незадовільний рівень фінансової стійкості та ділової активності. Крім того, на підприємстві спостерігається зниження вартості майна за рахунок залучених коштів, відсутній власний оборотний капітал, здійснюється неефективне управління заборгованістю.

2.3 Оцінка стану управління прибутковістю підприємства

Проведемо аналіз рівня прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр. з цією метою в першу чергу проаналізуємо фінансові результати підприємства, наведені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Фінансові результати ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр.

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Валовий прибуток	2162	1760	-402	-18,59
Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	47	336	289	614,89
Фінансовий результат від операційної діяльності	304	216	-88	-28,95
Фінансовий результат від фінансової діяльності	0	-8	-8	-100
Фінансовий результат від іншої діяльності	6	50	44	733,33

Фінансовий результат до оподаткування	310	258	-52	-16,77
Чистий прибуток	310	212	-98	-31,61

З таблиці 2.5 видно, що усіма видами діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» отримувало прибуток, проте він мав переважно динаміку зменшення.

Валовий прибуток підприємства в 2019р. склав 1760 тис. грн., що на 18,59% менше порівняно із 2018р. Зменшення валового прибутку спричинене тим, що чистий дохід зменшувався швидшими темпами порівняно із собівартістю реалізованої продукції.

На ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» прибуток від іншої операційної діяльності в 2019р. зріс порівняно із 2018р. більше як в 6 разів та склав 336 тис. грн.

Протягом 2018-2019рр. на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» зменшились й прибуток від операційної діяльності та фінансовий результат до оподаткування.

Негативним є те, що фінансовим результатом від фінансової діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» став збиток, який склав 8 тис. грн. в 2019р.

Покращились на й фінансові результати від іншої діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»: якщо в 2018р. підприємство отримало прибуток в розмірі 6 тис. грн., то в 2019р. – в розмірі 50 тис. грн.

Разом з тим, чистий прибуток на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» зменшився в 2019р. на 31,61% порівняно із 2018р. і склав 212 тис. грн.

Наступним етапом аналізу прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є розрахунок показників, які характеризують прибутковість діяльності.

За формулою (1.3) розрахуємо рентабельність продажу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : K_{\text{чп}} = \frac{310}{8048} \times 100\% = 3,85 (\%);$$

$$2019\text{р.} : K_{\text{чп}} = \frac{212}{7589} \times 100\% = 2,79 (\%).$$

За формулою (1.4) розрахуємо коефіцієнт рентабельності активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_A = \frac{310}{18645} \times 100\% = 1,66 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_A = \frac{212}{17786,5} \times 100\% = 1,19 (\%).$$

За формулою (1.5) розрахуємо коефіцієнт термін окупності активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окА}} = \frac{100\%}{1,66\%} = 60,15 (\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окА}} = \frac{100\%}{1,19\%} = 83,9 (\text{років}).$$

За формулою (1.6) розрахуємо коефіцієнт рентабельності необоротних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_{\text{НА}} = \frac{310}{17136} \times 100\% = 1,81 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_{\text{НА}} = \frac{212}{17022} \times 100\% = 1,25 (\%).$$

За формулою (1.7) розрахуємо період окупності необоротних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окНА}} = \frac{100\%}{1,81\%} = 55,28(\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окНА}} = \frac{100\%}{1,25\%} = 80,29 (\text{років}).$$

За формулою (1.8) розрахуємо коефіцієнт рентабельності оборотних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_{\text{ОА}} = \frac{310}{1509} \times 100\% = 20,54 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_{\text{ОА}} = \frac{212}{764,5} \times 100\% = 27,73 (\%).$$

За формулою (1.9) розрахуємо період окупності оборотних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окОА}} = \frac{100\%}{20,54\%} = 4,87(\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окОА}} = \frac{100\%}{27,73\%} = 3,61 (\text{років}).$$

За формулою (1.11) розрахуємо рентабельність власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_{\text{ВК}} = \frac{310}{11779} \times 100\% = 2,63 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_{\text{ВК}} = \frac{212}{12040} \times 100\% = 1,76 (\%).$$

За формулою (1.12) розрахуємо період окупності власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окВК}} = \frac{100\%}{2,63\%} = 38(\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окВК}} = \frac{100\%}{1,76\%} = 56,79 (\text{років}).$$

За формулою (1.13) розрахуємо рентабельність залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_{\text{ЗК}} = \frac{310}{6866} \times 100\% = 4,52 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_{\text{ЗК}} = \frac{212}{5746,5} \times 100\% = 3,69 (\%).$$

За формулою (1.14) розрахуємо період окупності залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окЗК}} = \frac{100\%}{4,52\%} = 22,15(\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окЗК}} = \frac{100\%}{3,69\%} = 27,11 (\text{років}).$$

За формулою (1.16) розрахуємо рентабельність операційної діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.}: P_{\text{оп}} = \frac{304}{5886 + 1900} \times 100\% = 3,9 (\%);$$

$$2019\text{р.}: P_{\text{оп}} = \frac{216}{5829 + 1880} \times 100\% = 2,8 (\%).$$

За формулою (1.17) розрахуємо рентабельність звичайної діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.}: P_{зв} = \frac{310}{5886 + 1900} \times 100\% = 3,98(\%);$$

$$2019\text{р.}: P_{зв} = \frac{258}{5829 + 1880 + 8} \times 100\% = 3,34 (\%).$$

Зведемо усі розраховані показники до таблиці. З таблиці 2.6 видно, що в цілому ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є прибутковим підприємством, проте основні показники, які характеризують прибутковість, мають досить низьке значення. Зокрема, коефіцієнт рентабельності продажу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2019р. склав 2,79%, що на 27,48% менше порівняно із 2018р. Зменшилась і рентабельність активів, яка в 2019р. зменшилась на 28,314% порівняно із 2018р. і склала 1,19%.

Таблиця 2.6 – Показники прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр.

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт рентабельності продажу, %	3,85	2,79	-1,06	-27,48
Коефіцієнт рентабельності активів, %	1,66	1,19	-0,47	-28,31
Термін окупності активів, днів	60,15	83,90	23,75	39,49
Коефіцієнт рентабельності необоротних активів	1,81	1,25	-0,56	-31,15
Термін окупності необоротних активів, років	55,28	80,29	25,02	45,25
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	20,54	27,73	7,19	34,99
Термін окупності оборотних активів, років	4,87	3,61	-1,26	-25,92
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, %	2,63	1,76	-0,87	-33,10
Термін окупності власного	38,00	56,79	18,80	49,47

капіталу, років				
Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу, %	4,52	3,69	-0,83	-18,29
Термін окупності залученого капіталу, років	22,15	27,11	4,96	22,38
Коефіцієнт операційної діяльності, %	3,90	2,80	-1,10	-28,24
Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності, %	3,98	3,34	-0,64	-16,03

Зменшення рівня рентабельності активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» спричинило збільшення терміну окупності активів – якщо в 2018р. активи могли повністю окупитись за 60,15 років, то в 2019р. – за 83,9 років. Таке високе значення терміну окупності свідчить про неефективну діяльність та необхідність підвищення ефективності управління прибутковістю.

В 2019р. зменшилась і рентабельність необоротних активів. Коефіцієнт рентабельності необоротних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2019р. зменшився на 31,15% і склав 1,25%. Зменшення рівня рентабельності необоротних активів спричинило збільшення їх терміну окупності, що свідчить про зниження ефективності їх використання.

Коефіцієнт рентабельності оборотних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2019р. зріс на 7,19% і склав 27,73%. Це сприяло скороченню терміну окупності оборотних активів з 4,87 років до 3,61 років.

Досить негативним є зниження ефективності використання власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», про що свідчить зменшення рівня рентабельності власного капіталу з 2,63% у 2018р. до 1,76% – в 2019р. Зменшилась і рентабельність залученого капіталу.

Таким чином, доходні та ресурсні показники рентабельності в переважній більшості мали негативну динаміку зменшення. Аналогічну динаміку зменшення мали й витратні показники рентабельності, зокрема коефіцієнти рентабельності операційної діяльності та рентабельності звичайної діяльності.

В 2019р. з кожної гривні витрат на операційну діяльність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» отримувало 2,8 копійок операційного прибутку, що на 28,24% менше порівняно із 2018р.

З гривні витрат від звичайної діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» отримало 3,34 копійок прибутку від звичайної діяльності. Таким чином, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» варто вжити заходів щодо підвищення рівня прибутковості. З цією метою підприємству варто удосконалити управління доходами та витратами, підвищувати ефективність використання ресурсів.

Проведемо факторний аналіз рентабельності власного капіталу з метою виявлення причин погіршення даного показника.

З цією метою скористаємось факторною моделлю [14]:

$$R_{VK} = R_{\text{прод}} \times K_{\text{фл}} \times K_{\text{пз}} \times K_{\text{п}} \times K_{\text{об}_{\text{ОА}}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}} \times \frac{\text{А}}{\text{ВК}} \times \frac{\text{ПЗ}}{\text{А}} \times \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}} \times \frac{\text{ЧД}}{\text{ОА}}, \quad (2.17)$$

де $R_{\text{прод}}$ – рентабельність продажу, $K_{\text{фл}}$ – коефіцієнт фінансового левериджу, $K_{\text{пз}}$ – коефіцієнт поточної заборгованості, $K_{\text{п}}$ – коефіцієнт покриття, $K_{\text{об}_{\text{ОА}}}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів.

В таблиці (2.7) проведемо розрахунок показників, за допомогою яких буде проводитись факторний аналіз рентабельності власного капіталу.

Таблиця 2.7 – Розрахунок показників для проведення факторного аналізу рентабельності власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Вплив на зміну рентабельності власного капіталу
Рентабельність продажу	0,039	0,028	-0,011	-0,007
Коефіцієнт фінансового	1,583	1,477	-0,106	-0,0013

левериджу				
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,364	0,319	-0,046	-0,002
Коефіцієнт покриття	0,222	0,135	-0,087	-0,006
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,333	9,927	4,593	0,008
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,026	0,018	-0,009	-0,009

Таким чином, зменшення коефіцієнта рентабельності власного капіталу на 0,009 спричинив вплив зміни усіх факторів, які впливають на показник, крім зміни коефіцієнта оборотності оборотних активів. Зокрема, зміна рентабельності продажу спричинила зменшення рентабельності власного капіталу на 0,007, зменшення коефіцієнта фінансового левериджу спричинило зменшення рентабельності власного капіталу на 0,0013. Зменшення коефіцієнта поточної заборгованості зменшило рентабельність власного капіталу на 0,002, а зниження коефіцієнта покриття – на 0,006.

Отже, для покращення рентабельності власного капіталу, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» варто збільшувати частку залученого капіталу, підвищувати ефективність використання активів.

Таким чином, аналіз прибутковості показав, що ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є прибутковим підприємством, проте підприємству варто вжити заходів для підвищення значень показників, оскільки на підприємстві знижується рівень рентабельності, який є досить низьким та досить високі значення мають показники, які характеризують окупність майна підприємства в цілому та в розрізі складових.

Висновок до розділу 2

Проведено аналіз стану управління прибутковістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», яке створене з метою одержання прибутку від господарської

діяльності для задоволення інтересів акціонерів і членів трудового колективу та задоволення попиту.

Ознайомлення з діяльністю підприємства показало, що предметом діяльності Товариства є: розробка проектно - кошторисної та конструкторської документації, розробка технологічних та конструкторських рішень у різних галузях; обслуговування будівництва, експлуатація та ремонт житлово-побутових, соціально-культурних, промислових та агропромислових об'єктів машинами, будівельними механізмами, тощо; виготовлення та реалізація виробів з металу, пластмас та інші види діяльності, не заборонені законодавством. Основні ринки збуту продукції знаходяться на Україні.

Конкурентами є підприємства, які виготовляють нестандартне обладнання до с/г машин, як правило «Агромаші».

Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр. показав, що підприємство є неліквідним, має незадовільний рівень фінансової стійкості та ділової активності. Крім того, на підприємстві спостерігається зниження вартості майна за рахунок залучених коштів, відсутній власний оборотний капітал, здійснюється неефективне управління заборгованістю.

Оцінка стану управління прибутковістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» показала, що підприємство є прибутковим, проте йому варто вжити заходів для підвищення значень показників, оскільки на підприємстві знижується рівень рентабельності, який є досить низьким та досить високі значення мають показники, які характеризують окупність майна підприємства в цілому та в розрізі складових.

3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»

Для забезпечення ефективності господарської діяльності, а також конкурентоспроможності підприємство має своєчасно виявляти несприятливі тенденції у своєму розвитку і прогнозувати ймовірність банкрутства, знаходити адекватні шляхи та засоби виходу з кризових ситуацій із щонайменшими втратами і в найкоротші терміни. Однією з умов успішного вирішення цього питання є проведення моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства на постійній основі.

Для підвищення рівня ефективності управління прибутковістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» пропонуємо в першу чергу звернути увагу на внутрішні резерви. Першим кроком в реалізації цього завдання стане реорганізація бухгалтерського відділу. Необхідність таких дій пов'язана з тим,

що в існуючій системі управління немає місця для аналітичної роботи, планово-економічний відділ не відповідає своїй назві і нажаль не здійснює тієї роботи, яка б повинна була бути на підприємстві. Пропонується зробити реорганізацію і вивести з штатного розкладу економіста - плановика, а на його місце ввести посаду аналітика. З однієї сторони це дасть можливість максимально ефективно охопити поле діяльності, а з іншої вивести недоцільні посади. Приблизна структура бухгалтерського відділу матиме такий вигляд (рис. 3.1).

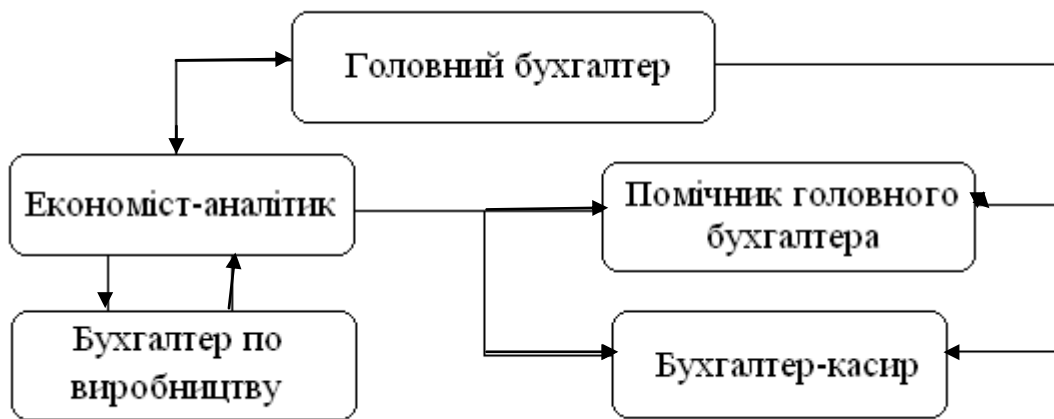

Рисунок 3.1 - Удосконалена структура бухгалтерського відділу

Представлена структура бухгалтерського відділу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» охоплює всі сторони діяльності підприємства і в першу чергу економіст-аналітик отримує всю необхідну інформацію для реалізації поставленої нами мети, а саме – підвищення ефективності управління фінансовими активами підприємства. Так, економіст аналітик взаємопов'язаний з головним бухгалтером та бухгалтером по виробництву, саме вони володіють інформацією, яка дасть можливість максимально ефективно згрупувати дані та робити висновки про стан діяльності підприємства та здійснювати фінансовий моніторинг. Саме система моніторингу відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, що впливають на процес прийняття інвестиційних і фінансових рішень.

Якщо розглядати моніторинг результатів діяльності підприємства як сукупність процедур, то його можна визначити як безперервний процес збору й аналізу інформації, яка дозволяє уповноваженим органам, а також зацікавленим

особам і установам приймати необхідні рішення, націлені на підвищення результативності діяльності органів влади, бюджетних установ, цільових програм.

В процесі аналізу фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» виявлено зростання рівня заборгованості на підприємстві, тому доцільним є формування заходів щодо її зниження. Як збільшення, так і зменшення кредиторської заборгованості може спричинити негативні наслідки для підприємства. У процесі виробничої діяльності досить часто трапляються випадки, аналогічні ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»: кредиторська заборгованість значно перевищує дебіторську. Таку ситуацію економісти-теоретики оцінюють як раціональне використання коштів (підприємство залучає в оборот більше коштів, ніж відволікає з обороту). Разом з тим, бухгалтери-практики оцінюють таку ситуацію негативно, оскільки підприємство має погашати заборгованість незалежно від стану дебіторської заборгованості.

Щодо кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» доцільним є рекомендувати складання прогнозу середньої суми та розміру приросту заборгованості по підприємству в цілому та в розрізі окремих складових кредиторської заборгованості.

Важливе місце у фінансовій роботі підприємства займає своєчасне погашення кредиторської заборгованості, а також своєчасне стягнення дебіторської.

На ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» варто здійснювати оперативний контроль за платежами та надходженнями матеріальних цінностей, виконанням фінансових зобов'язань перед бюджетом та позабюджетними фондами, банками.

Основною метою управління внутрішньою кредиторською заборгованістю підприємства є забезпечення своєчасного нарахування й сплати коштів, що входять до її складу. Крім того, підприємству варто покращити стан основних засобів шляхом їх оновлення. Оскільки на підприємстві досить

високий рівень залученого капіталу, для оновлення обладнання підприємству доцільним є використання лізингу.

Лізингові операції є досить розповсюдженими в усьому світі. В розвинених країнах фінансовий лізинг є одним з основних джерел залучення фінансових ресурсів. Сьогодні лізингові операції розглядаються як новий вид фінансування, до яких відносять:

- зростання рівня конкуренції, що вимагає від підприємств оптимізації інвестицій, які надають можливість суттєво розширити ринок збуту;
- забезпечення рівня ліквідності підприємств;
- зменшений обсяг ліквідних засобів у зв'язку із труднощами, що постійно виникають на грошовому ринку;
- підтримання розвитку лізингових операцій з боку державних органів влади і фінансових ділових осередків у цілому, що стимулює зростання інвестиційної діяльності;
- створення стабільного підґрунтя для здійснення розрахунків, що надає балансові переваги та страхові вигоди.

До учасників лізингового процесу належать [29]:

- лізингодавець – юридична особа (фінансова установа), яка передає право володіння та користування предметом фінансового лізингу лізингоодержувачу;
- лізингоодержувач – фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом фінансового лізингу від лізингодавця;
- продавець (постачальник) – фізична або юридична особа, в якій лізингодавець набуває річ, що надалі буде передана як предмет фінансового лізингу лізингоодержувачу;
- інші юридичні або фізичні особи, які є сторонами багатостороннього договору фінансового лізингу.

Протягом строку фінансового лізингу лізингоодержувач сплачує лізингодавцю лізингові платежі в порядку, встановленому договором фінансового лізингу. Лізингові платежі можуть включати наступні складові:

а) суму, яка відшкодовує частину вартості предмета лізингу;
б) платіж як винагороду за отримане у фінансовий лізинг майно (процентні та комісійні платежі);

в) компенсацію відсотків за кредитом;

г) інші витрати лізингодавця, що безпосередньо пов'язані з виконанням договору фінансового лізингу (витрати лізингодавця, пов'язані зі сплатою податків, доставкою, страховкою, комунальних платежів тощо).

Отже, підприємству доцільним є використання лізингових операцій.

Критерієм прийняття управлінських рішень про придбання чи оренду окремих видів основних засобів буде порівняння сумарних потоків платежів при різних формах фінансування майна.

Ефективність грошових потоків порівнюється по наступним основним варіантам рішень:

1. Придбання активів у власність за рахунок власних фінансових ресурсів.

2. Придбання активів у власність за рахунок довготермінового банківського кредиту.

3. Оренда (лізинг) активів.

Оснoву грошового потоку придбання активу у власність за рахунок власних фінансових ресурсів складають витрати при його купівлі, тобто ринкова ціна активу.

З метою підвищення рівня прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» а також покращення його фінансового стану в цілому, доцільним є впровадження на підприємстві системного аналізу, який відсутній (таблиця 3.1).

Системний аналіз – це прикладна наукова методологія, яка спирається на широке різноманіття системно організованих, структурно взаємозв'язаних

та функціонально взаємодіючих евристичних процедур, методичних прийомів, математичних методів, алгоритмічних програмних та обчислювальних засобів, яка забезпечує формування цілісних міждисциплінарних знань про об'єкт дослідження як про сукупність взаємопов'язаних процесів різної природи для наступного прийняття рішення відносно його подальшого розвитку та поведінки з урахуванням множини конфліктуючих критеріїв та цілей, наявності факторів ризику, неповноти та недостовірності інформації.

Тобто, системний аналіз спрощено можна розуміти як сукупність понять, методів, процедур та технологій для вивчення, опису реалізації явищ та процесів різної природи та характеру, міждисциплінарних проблем; це сукупність загальних законів, методів та засобів дослідження таких систем.

Будь-які економічні рішення повинні базуватися на фундаментальних принципах системного аналізу економіки, інформатики, управління та урахувати особливості об'єкту дослідження.

Системний аналіз структурує та дозволяє досліджувати інваріанти об'єктів (особливо сховані), явищ та процесів різної природи, розглядаючи ціле та частини, загальне та різне, складне та просте.

Системний аналіз потрібно проводити з метою системного обстеження системи для виявлення закономірностей його розвитку та отримання набору рекомендацій щодо впливу на проблемну ситуацію та її поліпшення

Таблиця 3.1 – Представлення ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» як системи

Система	Елементи	Підсистеми та їх склад в залежності від довгострокових та короткострокових завдань, які стоять перед підприємством
III ДІА	1. Дирекція	Задачі довгострокового

		управління
	2. Спеціалізовані виробничі підрозділи	Адміністративно-управлінська підчастина (елементи: 1, 3, 6)
	3. Фінансовий відділ	Фінансова частина (елемент 3)
	3.1.Бухгалтерія	Перспективного планування та маркетингу (елементи: 1, 2, 4,5,6)
	3.2. Контрактний відділ	Виробнича (елементи 1,2, 7,8)
	3.3.Відділ обліку матеріально-технічних цінностей	Задачі короткострокового управління
	3.4. Відділ управлінського обліку та аудиту	Підсистема розвитку спеціалізованих відділів на визначений термін
	4. Відділ збуту	
	5. Відділ матеріально-технічного забезпечення	Підсистема розвитку відділів основного виробництва
	6. Відділ кадрів	
	7. Відділ основного виробництва	
	8. Відділ охорони праці	

Системний підхід до аналізу діяльності підприємства дозволяє виявити структуру складної економічної проблеми та надати конструктивний підхід до її вирішення. З другого боку, виникнення проблем функціонування складної системи, якою є підприємство та його діяльність, може бути ознакою недостатньо якісного проведення самого процесу системного аналізу, недостатнього ретельного аналізу або його відсутності загалом.

Вирішення проблем сприяє підвищенню рівня системності в діяльності підприємства та є основою для фінансового аналізу його стану, а також платоспроможності та кредитоспроможності.

Системний аналіз базується на ряді загальних принципів, серед яких можна виділити:

– принцип системної узгодженості (система розглядається на етапах: від зовнішнього середовища та зв'язків з цілим до взаємозв'язків частин цілого).

– Принцип процедурної повноти – кожна система повинна розглядатися цілком, навіть у випадках аналізу тільки однієї підсистеми.

– Принцип інформаційної взаємозалежності.

– Принцип безконфліктності – відсутність конфліктів між частинами цілого, які приводять до конфлікту цілей цілого та частини.

Застосовуючи системний аналіз до управління прибутковістю підприємства, потрібно урахувати принцип близьких та дальніх цілей.

Для системного аналізу підприємства у цілому, а також вирішення окремих задач системного аналізу застосовують методи чотирьох рівнів:

1 рівень – це рівень, який передбачає вирішення завдань, пов'язаних із моніторингом діяльності підприємства у цілому та обробкою даних;

2 рівень – рівень, який передбачає розв'язання задач, які пов'язані з якісним аналізом, зокрема оцінка стану підприємства у цілому;

3 рівень – рівень, який передбачає розв'язання задач, які пов'язані з інформаційним забезпеченням прийняття рішення (як правило, для вирішення задач побудови спеціалізованого програмного забезпечення);

4 рівень – рівень, який передбачає розв'язання задач, які пов'язані із прийняття рішень, методи штучного інтелекту тощо.

Таким чином, впровадження запропонованих заходів надасть можливість підвищити рівень прибутковості досліджуваного підприємства.

В основі формування стратегії підприємств у ринкових умовах лежить принцип відповідності продукції, яка виробляється, вимогам споживача. Методом експертних оцінок виявлено, що шляхом проведення маркетингових досліджень ринку, відповідної збутової та цінової політик, які, зокрема, передбачають надання знижок постійним та оптовим клієнтам, проведення широкої рекламної кампанії, удосконалення товару та форм його просування до

споживача, впровадження інтернет-магазину дозволять підприємству підвищити обсяги реалізації

Для збільшення обсягів реалізації можна запропонувати підприємству розширення номенклатури продукції, що виготовляється шляхом випуску такої нової продукції для підприємства як електрорадіатори. Доцільність виготовлення даного виду продукції пов'язана із тим, що в опалювальний сезон, особливо на його початку і в кінці для підтримки в жилих та виробничих приміщеннях більш-менш комфортної температури потрібно тимчасове швидкодіюче джерело тепла, якими можуть бути масло наповнені радіатори.

Стратегія на масове виробництво електричних джерел тепла є цілком виправданою в умовах важкого енергетичного становища в Україні в зв'язку з постійними перебоями в опаленні, особливо на початку і кінці опалювального сезону, що відносить електрообігрівачі до товарів першої необхідності без якого практично не може повноцінно існувати людина.

Проектом, який пропонується, передбачається проведення переоснащення діючого технологічного процесу і обладнання та автоматизація багатьох технологічних ланцюгів з метою масового виробництва енергозберігаючих електричних джерел тепла.

Практичне застосування нововведень на підприємстві дасть змогу зменшити собівартість виробів, що в ринкових умовах дозволить конкурувати з закордонними аналогами аналогічної продукції, та створити масове виробництво з випуском продукції до 20000 електрорадіаторів на рік.

Одночасно реалізація інноваційного проекту дасть змогу освоїти виробництво нових потрібних споживачам джерел тепла - маслонаповнених електрорадіаторів з 5;11;12 секційними корпусами.

Втілення інноваційних рішень по переоснащенню виробництва по принципово новій технологічній основі передбачає:

- розширення технологічних потужностей за рахунок втілення у експлуатацію високопродуктивного пресувального обладнання типу КГ-5530-03, К2330Б;

- збільшення виробничої потужності зварювання на точкових та шовних напівавтоматах за рахунок додаткових машин типу МТ-1516 та МШ -3207;

- забезпечення необхідним технологічним оснащенням та устаткування окремих операцій (установка для завальцовки кожуха, установка для перевірки на герметичність);

- вдосконалення технологічного процесу, збільшення потужності та підвищення якості порошкового фарбування за рахунок встановлення технологічної лінії напилення порошкової фарби і фосфатування;

- забезпечення міжопераційного і міжцехового транспортування за рахунок придбання електрокар та ручних возиків типу "РохеІ".

Здійснення проекту передбачається реалізувати через придбання нового та додаткового технологічного обладнання, виготовлення оснастки, проведення монтажних та пусконаладжувальних робіт на виробничих площах ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Електрообігрівачі орієнтовані на ту частину споживачів, що віддають перевагу технічній надійності і сучасному зовнішньому вигляді при сприятливій ціні виробу.

Реалізація проекту дасть значний соціальний ефект:

- Збереження та створення нових робочих місць;
- Стабільна виплата високої заробітної плати працівникам, зайнятих на даному виробництві;
- Зниження цін на високоякісні електричні джерела тепла;
- Підвищення конкурентоздатності українських виробів на світовому ринку.

Для он-лайнових служб характерними є такі переваги Інтернет-послуг для потенційних споживачів:

- замовлення товарів у будь-який час і з будь-якого місця;
- можливість вивчення та ознайомлення з ціною, якістю, терміном, наявністю в продажі;

- об’єктивність вибору закупівлі.

Конкурентні переваги, що надають он-лайніві служби менеджерам з маркетингу, такі:

- надання інформації про стан ринкової ситуації;
- дешевша Інтернет-реклама;
- інтерактивний режим взаємовідносин із споживачами;
- можливість визначення кількості звернень до сайту фізичних та юридичних осіб.

Переваги для машинобудівних підприємств:

- можливості освоєння нових сегментів ринку;
- доступність для споживачів в інтересах залучення уваги споживачів; – вироблення швидкої реакції на потреби споживачів та поведінку конкурентів; – надання клієнтам інформаційних послуг через Інтернет;
- зниження витрат на виробництво та продаж товарів та послуг шляхом зниження трансакційних витрат.

Впровадження стратегій маркетингу має здійснюватись відповідно до запропонованої на рис. 3.2 схеми.

Крім того, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в цілому доцільно застосовувати маркетингові комунікації в соціальних медіа, оскільки їх продукція найбільше має попит українськими споживачами.

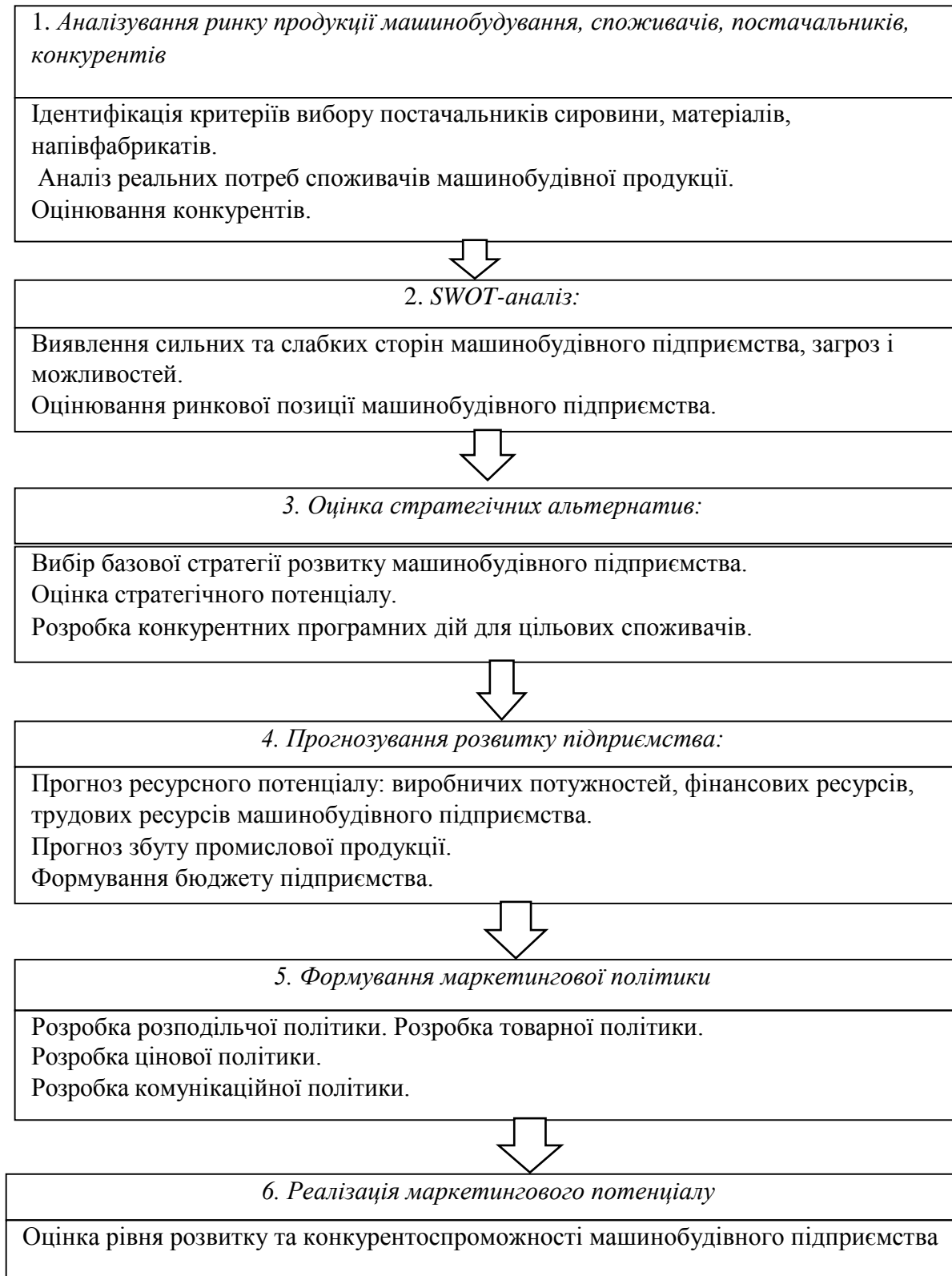

Рисунок 3.2 – Впровадження стратегії маркетингу в діяльність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

При створенні нового продукту в соціальних мережах, користувачі можуть залишати там свої коментарі, рекомендації, огляди, задавати питання та

взаємодіяти один з одним, щоб обговорити новий вид продукції. Будь-який споживацький відгук і коментар (позитивний чи негативний), залишений одним користувачем, може бути каталізатором для іншого користувача і, як наслідок, спонукати до вибору або відмови того чи іншого виду продукції.

Позитивний результат використання маркетингових комунікацій в соціальних медіа залежить від компетенції працівників. Ключовим фактором успіху просування в соціальних мережах продуктів є чітко розроблена стратегія, тактика роботи та професійність працівників відділу маркетингу. Одним із невирішених питань залишається невизначеність ролі та функцій маркетолога в роботі із соціальними медіа.

Зважаючи на те, що на підприємстві запаси і витрати не забезпечені необхідною нормальною кількістю джерелами їх формування, можна запропонувати підприємству поліпшити структуру джерел формування запасів і витрат.

Стійкість фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» може відновити шляхом:

- прискорення обертання капіталу в поточних активах, в результаті чого відбудеться відносне його скорочення на гривню товарообігу;
- поповнення власного оборотного капіталу за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел.

З метою підвищення рівня прибутку підприємству варто покращити маркетингові комунікації підприємства.

Таким чином, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має перспективи покращення своєї діяльності.

Висновок до розділу 3

Таким чином, для покращення фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» сформовано пропозиції та рекомендації, які передбачають удосконалення відділу бухгалтерії, активне впровадження лізингу, збільшення власного оборотного капіталу, впровадження нових видів продукції, впровадження системного підходу та підвищення рівня маркетингових комунікацій.

Запропоновані заходи дозволять підвищити рівень прибутковості та сприятимуть покращенню фінансового стану.

ВИСНОВКИ

В бакалаврській дипломній роботі сформовано напрямки покращення фінансового стану підприємства на основі узагальнення теоретичних та практичних знань з аналізу рівня прибутковості.

1. Визначення сутності поняття «прибутковість» показало, що прибутковість є відносним показником діяльності підприємства, який характеризує ефективність діяльності підприємства та визначається співвідношенням прибутку із витратами, ресурсами тощо.

2. Показник рентабельності показує, скільки копійок прибутку одержує підприємство при понесених витратах (вкладених активах, ресурсах) в його господарську діяльність в розмірі однієї гривні.

3. Огляд методик оцінки прибутковості показав, що аналіз прибутковості проводять шляхом аналізу абсолютних показників (прибуток, доходи, витрати) та розрахунку відносних показників, які визначаються як відношення прибутку до активів, ресурсів, капіталу чи витрат підприємства. Крім того, в процесі оцінювання прибутковості діяльності досить важливо провести факторний аналіз рентабельності власного капіталу, активів.

4. Проведено аналіз стану управління прибутковістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», яке створене з метою одержання прибутку від господарської діяльності для задоволення інтересів акціонерів і членів трудового колективу та задоволення попиту.

5. Ознайомлення з діяльністю підприємства показало, що предметом діяльності Товариства є: розробка проектно - кошторисної та конструкторської документації, розробка технологічних та конструкторських рішень у різних галузях; обслуговування будівництва, експлуатація та ремонт житлово-побутових, соціально-культурних, промислових та агропромислових об'єктів машинами, будівельними механізмами, тощо; виготовлення та реалізація виробів з металу, пластмас та інші види діяльності, не заборонені законодавством. Основні ринки збуту продукції знаходяться на Україні.

6. Конкурентами є підприємства, які виготовляють нестандартне обладнання до с/г машин, як правило «Агромаші».

7. Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр. показав, що підприємство є неліквідним, має незадовільний рівень фінансової стійкості та ділової активності. Крім того, на підприємстві спостерігається зниження вартості майна за рахунок залучених коштів, відсутній власний оборотний капітал, здійснюється неефективне управління заборгованістю.

8. Оцінка стану управління прибутковістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» показала, що підприємство є прибутковим, проте йому варто вжити заходів для підвищення значень показників, оскільки на підприємстві знижується рівень рентабельності, який є досить низьким та досить високі значення мають показники, які характеризують окупність майна підприємства в цілому та в розрізі складових.

9. Для покращення фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» сформовано пропозиції та рекомендації, які передбачають активне впровадження лізингу, збільшення власного оборотного капіталу, впровадження нових видів продукції, впровадження системного підходу та підвищення рівня маркетингових комунікацій. Запропоновані заходи дозволять підвищити рівень прибутковості та сприятимуть покращенню фінансового стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мочерний С. В., Мочерна Я. С. Політична економія : навч. посіб. 2-ге вид. ; випр. і доп. К. : Знання, 2007. 684 с.
2. Огійчук М. Ф. Суть прибутку та підходи до методики його визначення. Економіка АПК. 2009. № 6. С. 31–45.
3. Осипова Т. В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання. Вісник ХНЕУ. 2012. № 1. С. 82-84.
4. Антонюк Р. Р. Прибутковість сільськогосподарських підприємств: природа категорії. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. 2012. № 126. С. 50—55.
5. Журавльова Т. О. Оцінка прибутковості вітчизняних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 9. С. 24–28. DOI: [10.32702/2306-6814.2019.9.24](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.9.24)
6. Мелень О. В., Холондач Ю. Ю. Актуальні питання прибутковості підприємства та шляхи її збільшення. Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. 2015. № 25 (1134). С. 123-126.
7. Кучер Л.Ю. Науково-теоретичні підходи до інтерпретації дефініції «прибутковість». URL: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_99/06.pdf
8. Хмелевський О. В. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування. Економіст. 2008. №3. С. 50-53.
9. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. Економіка і суспільство. 2016. №3. С. 189-192.
10. Гайбура Ю. А., Загнітко Л. А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету . Серія : Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 24(2). С. 99-104.

11. Власенко Т. Ю., Стародубцева О. С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління. Молодий вчений. 2018. №12. С. 256-259.
12. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 143 с.
13. Олійник Т.В. Критерії та напрями удосконалення процесу управління прибутковістю машинобудівних підприємств. Економіка: реалії часу. 2017. № 1 (29). С. 86-97. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No1/86.pdf>
14. Бланк И.А. Управление прибылью. К. : НИКА-Центр, 1998. 544 с.
15. Тульчинська С. О., Ткаченко Т. П., Скоробогатий О. І. Основи управління прибутком підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/4.pdf
16. Николишин С. Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. Молодий вчений. 2017. № 2 (42). С. 299-303.
17. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: [підручник] / Цал-Цалко Ю. С. – К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
18. Коваленко Д. І. Бейгул В. І. Формування стратегії управління прибутковістю підприємства. Международный научный журнал. 2015. № 2. С. 43-48.
19. Фінанси підприємств: підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. 3тє вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2005. 460 с.
20. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Фактори зростання прибутку підприємства. Молодий вчений. 2016. № 7. С. 46-49.
21. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Іванчик Т. В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. Modern Economics. 2019. № 14(2019). С. 81-86. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2019\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2019)-13).
22. Яцишин Н. Методика аналізу фінансового стану підприємства. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2015. Вип. 10. Ч. 4. С. 439–445.
23. Бержанір І. А., Улянич Ю. В., Гвоздей Н. І. Рентабельність як основний показник оцінки діяльності підприємства. Вісник ХНДАУ. 2015. № 1. С. 261–265.

24. Довбня С. Б., Пендик О.Г. Методичні особливості показників рентабельності та розробка їх класифікації. Молодий вчений. 2014. №5. С. 94-97.
25. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
26. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2004. 365 с.
27. Бесса Діана Лурдес де Жесус Сутність процесу управління прибутковістю, XLIX Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки (2020).
URL:<https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2020/paper/view/8869>
28. Офіційний сайт ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». URL:
<http://www.budmash.vn.ua/>
29. Левченко О. А. Теоретичні підходи до визначення сутності та функцій лізингу. Бізнес Інформ. 2017. № 3. С. 33-40

Додатки

Додаток А

Міністерство освіти і науки України
 Вінницький національний технічний університет
 Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
 Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри ФІМ
 д-р екон. наук, професор
 В. В. Зянько
 _____
 (підпис)

«31» березня 2020 р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання дипломної роботи
 за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»

на тему : УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (НА
 ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ВІННИЦЬКИЙ
 ЗАВОД «БУДМАШ»)

08-43.БДР.001.00.003ТЗ

Науковий керівник: д-р. екон. наук, професор
 наук. ступінь, вчене звання (посада)

_____ Джеджула В. В.
 (підпис) (прізвище, ініціали)

Студент групи МФК-166
назва групи

_____ Бесса Діана Лурдес де Жесус
 (підпис) (прізвище, ініціали)

Вінниця 2020 р.

1 Підстава для проведення роботи

наказ №75 по ВНТУ від «06» березня 2020 р. про затвердження теми бакалаврської дипломної роботи.

2 Мета і призначення бакалаврської дипломної роботи

актуальність і обґрунтування необхідності виконання БДР. Головним завданням кожного підприємця є опанування ефективними методами організації виробництва та реалізації продукції, за допомогою яких можна отримати найбільший прибуток. Тобто дослідження питань щодо підвищення прибутковості підприємств стає необхідним.

мета: формування напрямків покращення фінансового стану підприємства на основі узагальнення теоретичних та практичних знань з аналізу рівня прибутковості.

завдання:

- визначити економічну сутність поняття «прибутковість»;
- розглянути основні методики аналізу рівня прибутковості;
- сформувати методику аналізу рівня прибутковості досліджуваного підприємства;
- сформувати загальну характеристику діяльності підприємства,
- здійснити аналіз основних показників, які характеризують фінансовий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр.;
- проаналізувати рівень прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»;
- розробити пропозиції та рекомендації із покращення фінансового стану підприємства.

Вихідні дані для виконання бакалаврської дипломної роботи

Осіпова Т. В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання. ХНЕУ. 2012. № 1. С. 82-84. Журавльова Т. О. Оцінка прибутковості вітчизняних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 9. С. 24–28. Мелень О. В., Холондач Ю. Ю. Актуальні питання прибутковості підприємства та шляхи її збільшення. Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. 2015. № 25 (1134). С. 123-126. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. Економіка і суспільство. 2016. №3. С. 189-192. Гайбура Ю. А., Загнітко Л. А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 24(2). С. 99-104. Власенко Т. Ю., Стародубцева О. С. Прибутковість підприємства:

сутність та ефективність управління. Молодий вчений. 2018. №12. С. 256-259. Олійник Т.В. Критерії та напрями удосконалення процесу управління прибутковістю машинобудівних підприємств. Економіка: реалії часу. 2017. № 1 (29). С. 86-97. Тульчинська С. О., Ткаченко Т. П., Скоробогатий О. І. Основи управління прибутком підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 2, фінансова звітність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019 рр., наведена в додатках.

4 Виконавець БДР – Бесса Діана Лурдес де Жесус, ст. гр. МФК-16 (д/ф).

5 Вимоги до виконання БДР

В процесі виконання бакалаврської дипломної роботи потрібно визначити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства, використовуючи варіантний аналіз, засоби моделювання. Бажано, щоб робота виконувалась на замовлення підприємства.

6 Етапи БДР і терміни їх виконання

Етапи БДР	Зміст етапу	Термін виконання
Вибір напрямку дослідження	<ul style="list-style-type: none"> Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації Розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання Вибір напрямку дослідження Обґрунтування прийнятого напрямку дослідження Розроблення, погодження і затвердження ТЗ на БДР 	до 02.03.2020_р.
Основна (економічна) частина роботи	• Теоретичне дослідження проблеми	24.04.2020 р.
	• Аналітична частина	25.05.2020 р.
	• Розробка рекомендацій та пропозицій	28.05.2020 р.
	• Складання висновків за результатами досліджень	31.05.2020 р.
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	<ul style="list-style-type: none"> Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист бакалаврської дипломної роботи Оформлення ілюстративного матеріалу (5-8 таблиць, рисунків чи діаграм на аркушах формату А4 Підготовка презентації БДР на слайдах Одержання відгуку керівника та рецензії 	06.06.2020 р.
Приймання БДР	• Попередній захист бакалаврської дипломної роботи	07.06-09.06.2020_р.
	• Переплетення бакалаврської дипломної роботи	
	• Захист бакалаврської дипломної роботи	10.06-26.06.2020 р.

7 Очікувані результати

В результаті виконання бакалаврської дипломної роботи очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій, які можуть бути використані на

ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» з метою підвищення ефективності його діяльності та покращення фінансових результатів.

8 Матеріали, які подають після закінчення БДР та її етапів

Переплетена пояснювальна записка бакалаврської дипломної роботи; роздатковий матеріал; відгук керівника; рецензія зовнішнього рецензента.

9 Порядок приймання БДР та її етапів

Результати бакалаврської дипломної роботи розглядаються на процентовках керівником роботи та завідувачем кафедри відповідно до етапів роботи та термінів їх виконання; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист дипломної роботи.

Дата початку роботи – 15.09.2020 р.

Граничний термін закінчення робіт – 04.06. 2020 р.

Графічний матеріал до захисту бакалаврської дипломної роботи

Завідувач кафедри ФІМ _____ д-р екон. наук, професор, В. В. Зянько

(підпис) (наук. ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Науковий керівник _____ д-р екон. наук, професор, В. В. Джеджула

(підпис) (науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Рецензент _____ канд. екон. наук, доцент, Л. О. Нікіфорова

(підпис) (науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Студент _____ гр. МФК-16б, Бесса Діана Лурдес де Жесус

(підпис) (група, П.І.П.)

Таблиця 1 – Систематизація існуючих підходів до визначення сутності прибутковості

Автор	Прибутковість – це
Мочерний С. В [1]	по-перше, як прибутковість усього підприємства щодо всього авансованого капіталу, яка визначається нормою прибутку: відношенням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється відношенням прибутку до собівартості товарів
Огійчук М. Ф. [2]	вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (видатків, витрат) досягнення цілей (результатів), а в деяких випадках і самих цілей (зокрема, одержання прибутку)
Осипова Т.В [3]	основою прибутковості є сам прибуток, який у цілому і визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток відбиває її результати і зазнає впливу багатьох чинників.
Антонюк Р.Р. [4], Журавльова Т. О. [5], Мельник О. В., Холондач Ю. Ю. [6]	стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, який полягає в перевищенні доходу над здійсненими витратами, в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування
Кучер Л.Ю [7]	між прибутком і прибутковістю є тісний діалектичний взаємозв'язок: прибуток – виступає показником для відображення економічного ефекту у абсолютних показниках, а прибутковість – економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання
Хмелевський О. В [8]	стан підприємства, що вказує на його здатність здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати платоспроможність, генерувати прибуток, на основі чого забезпечувати стабільність зростання та майбутній інноваційно-інвестиційний розвиток
Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. [9]	показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів
Гайбура Ю.А., Загнітко Л.А. [10]	ключовий показник, який одночасно відображає результати фінансово-господарської діяльності та забезпечує ідентифікацію напрямів і резервів її

підвищення

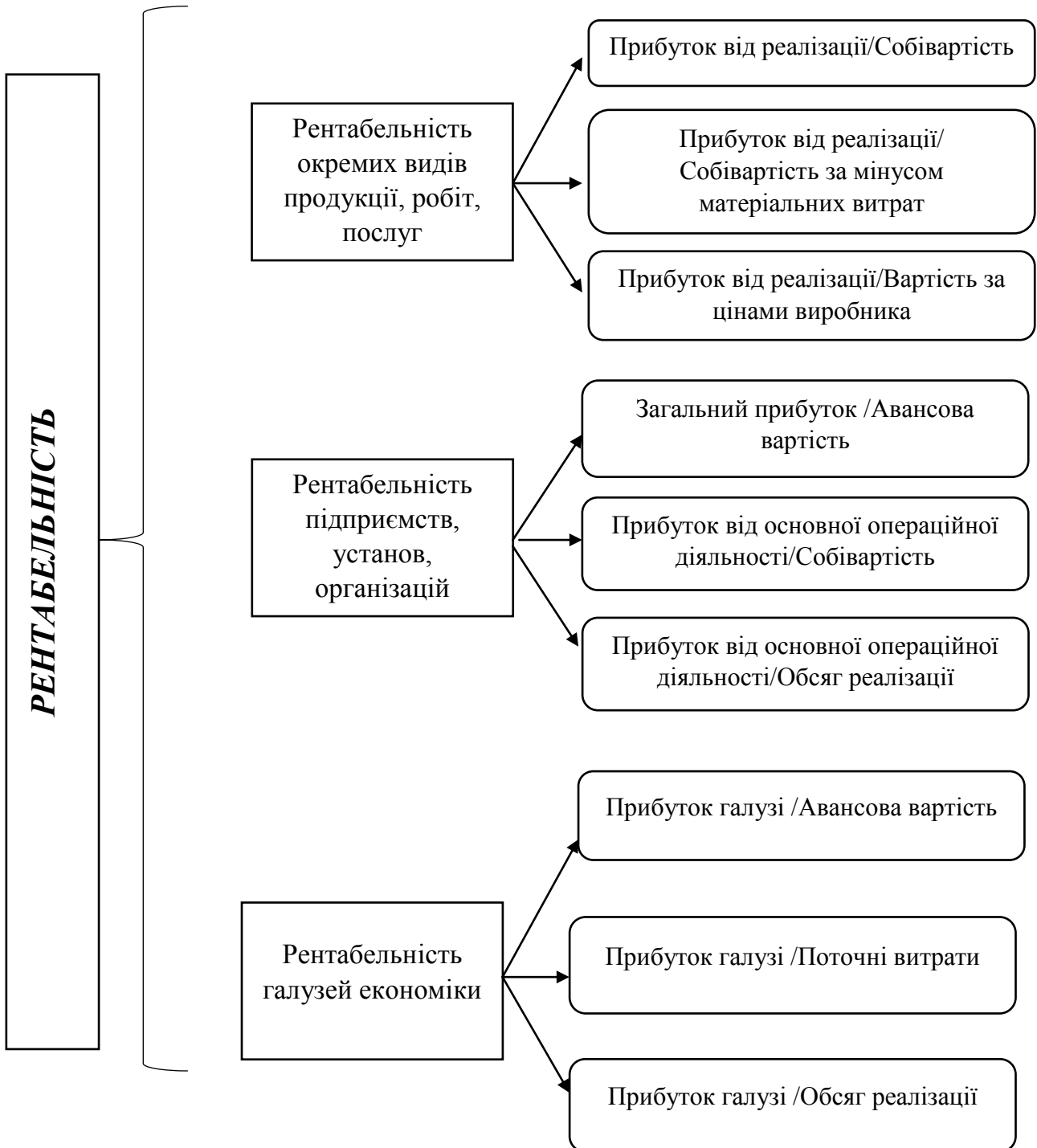

Рисунок 1 – Класифікація показників рентабельності

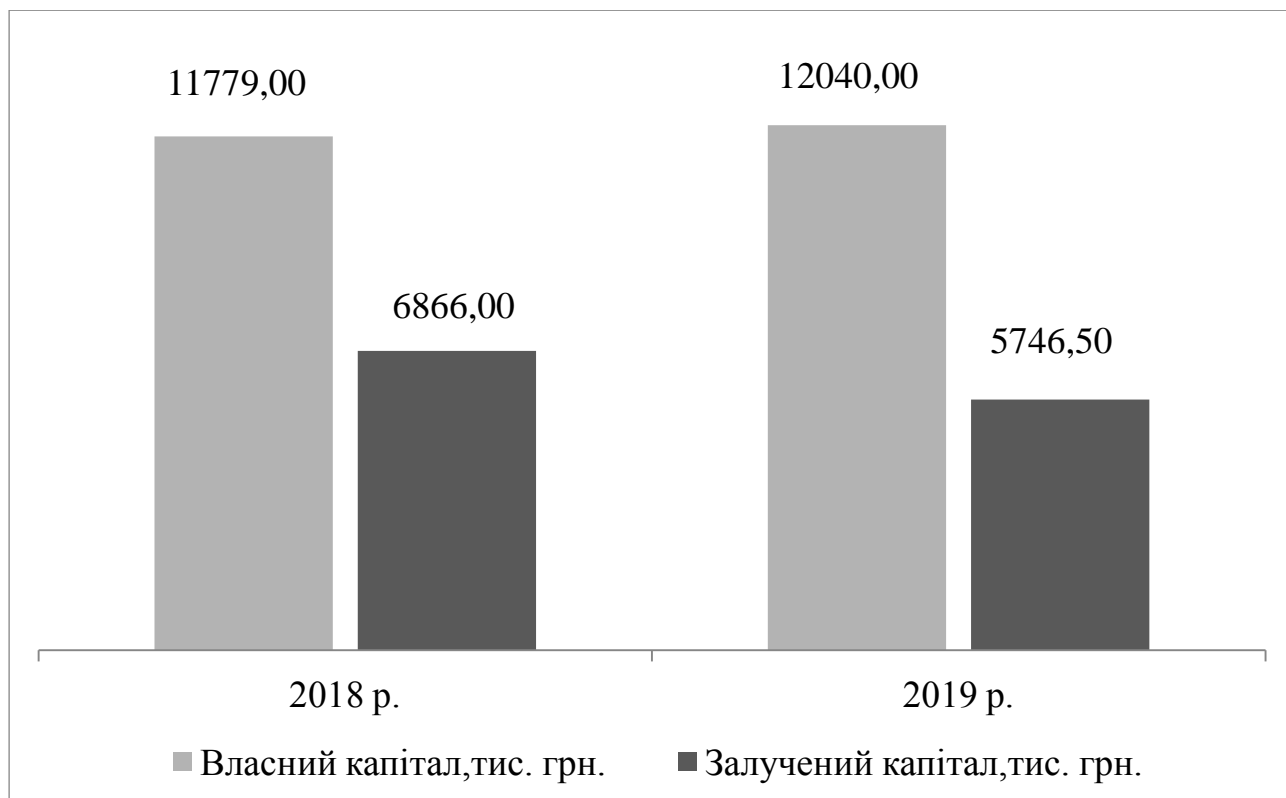

Рисунок 2 – Динаміка джерел фінансування майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр

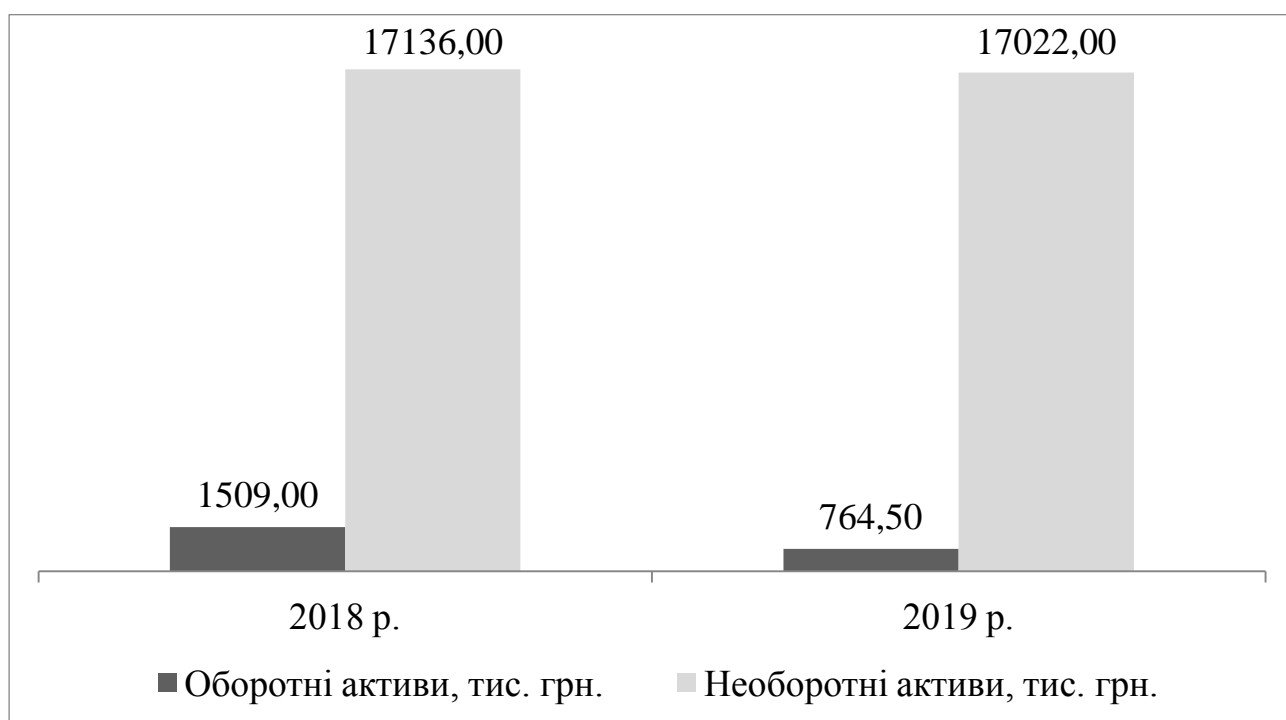

Рисунок 3 – Динаміка складу майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр

Таблиця 2 – Показники ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019 рр

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт покриття	0,22	0,13	-0,09	-39,27
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,13	0,06	-0,07	-54,95
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,004	0,003	-0,002	-34,98
Коефіцієнт автономії	0,63	0,68	0,05	7,15
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,37	0,32	-0,05	-12,27
Коефіцієнт фінансового ризику	0,58	0,48	-0,11	-18,12
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,45	-0,41	0,04	-9,02
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	-3,55	-6,52	-2,97	83,57

Таблиця 3 – Фінансова стійкість ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019 рр.

Показник	2018р.	2019р.
Запаси	611	427
Власний капітал	11779	12040
Необоротні активи	17136	17022
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	72	79
Короткострокові кредити та позики	5780,5	5462,5
Наявність власних оборотних активів	-5357	-4982
Наявність власних та довгострокових зобов'язань та забезпечень	-5285	-4903
Наявність усіх джерел формування запасів	423,5	480,5
Надлишок (нестача) власних оборотних активів для формування запасів	-5968	-5409
Надлишок (нестача) власних оборотних активів та довгострокових джерел для формування запасів	-5896	-5330
Надлишок (нестача) джерел формування запасів	-187,5	53,5
Тип фінансової стійкості	Кризовий фінансовий стан	Передкризовий фінансовий стан

Таблиця 4 – Показники ділової активності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2019рр

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Коефіцієнт оборотності активів	0,43	0,43	0,00	0,00
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,68	0,63	-0,05	-7,75
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	1,17	1,32	0,15	12,67
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,33	9,93	4,59	86,13
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	12,40	31,23	18,83	151,85
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,59	3,81	1,23	47,34
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	29,03	11,53	-17,50	-60,29
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	139,09	94,40	-44,69	-32,13

Таблиця 5 – Фінансові результати ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр.

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Валовий прибуток	2162	1760	-402	-18,59
Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	47	336	289	614,89
Фінансовий результат від операційної діяльності	304	216	-88	-28,95
Фінансовий результат від фінансової діяльності	0	-8	-8	-100
Фінансовий результат від іншої діяльності	6	50	44	733,33
Фінансовий результат до оподаткування	310	258	-52	-16,77
Чистий прибуток	310	212	-98	-31,61

Таблиця 6 – Показники прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2019рр.

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт рентабельності продажу, %	3,85	2,79	-1,06	-27,48
Коефіцієнт рентабельності активів, %	1,66	1,19	-0,47	-28,31
Термін окупності активів, днів	60,15	83,90	23,75	39,49
Коефіцієнт рентабельності необоротних активів	1,81	1,25	-0,56	-31,15
Термін окупності необоротних активів, років	55,28	80,29	25,02	45,25
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	20,54	27,73	7,19	34,99
Термін окупності оборотних активів, років	4,87	3,61	-1,26	-25,92
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, %	2,63	1,76	-0,87	-33,10
Термін окупності власного капіталу, років	38,00	56,79	18,80	49,47
Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу, %	4,52	3,69	-0,83	-18,29
Термін окупності залученого капіталу, років	22,15	27,11	4,96	22,38
Коефіцієнт операційної діяльності, %	3,90	2,80	-1,10	-28,24
Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності, %	3,98	3,34	-0,64	-16,03

Рисунок 3 - Удосконалена структура бухгалтерського відділу

Рисунок 4 – Впровадження стратегії маркетингу в діяльність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»